

Kvalitetsmelding 2020

Videregående opplæring skoleåret 2019/2020



Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1. Rammer, mål og verktøy for god opplæring	7
Våre satsingsområder.....	7
Fagfornyelsen.....	8
Verktøy for å nå målene.....	9
Sentrale opplæringsaker i 2019/2020.....	10
2. Opplæring i korte trekk	11
Stabile elev-, lærling- og lærertall	11
Utfordrende å gjennomføre fagprøver.....	12
UngInvest Rogaland	13
Krav om innsparing.....	14
Stadig flere jobber med entreprenørskap.....	14
Privatisteksamen gjennomført tross koronapandemi.....	15
Plan for bedre opplæring i kriminalomsorgen.....	15
Status for nettskolen skoleåret 2019/2020	16
Voksne er lenger i videregående opplæring.....	16
Karriereveiledning for elever og unge voksne	17
3. Et godt læringsmiljø	19
Erfaringer med digital undervisning.....	20
Årlig kartlegging av læringsmiljøet	21
Fortsetter arbeidet for å fremme god psykisk helse.....	23
Stadig mindre mobbing i Rogaland	24

Koronaviruset stengte ned felles arenaer.....27

4. Vurderinger som bidrar til læring 29

Elevene er litt mindre fornøyde med vurderingsarbeidet29

Færre klager31

Samarbeid om vurdering i fag- og yrkesopplæring.....31

5. Økt læringsutbytte og bedre gjennomføring 33

Ny måleperiode for gjennomføring.....33

Flere gjennomførte i løpet av fem/seks år34

Betydelig høyere gjennomføring etter ti år39

Økning i skoleårsfullføring – men ikke på yrkesfag39

I hvilken grad bidrar våre skoler til elevenes læring?.....43

Færre elever sluttet i løpet av skoleåret44

Flere hevet lærekontrakten46

Nye grupper i oppfølgingstjenesten46

Tilrettelagt opplæring47

Bedre samhandling på tvers av tjenestene48

6. Slik blir opplæringen enda bedre 50

Kompetansebygging i tall 2019/202051

Om samhandlingen mellom skoler, bedrifter og fylkesrådmannen52

7. Oppsummering og refleksjoner 53

En ny normal54

Dette vil vi arbeide videre med.....55

Vedlegg 60

Skolevise resultater60

Kommunevise resultater66

Forord

Avslutningen på skoleåret 2019/2020 ble annerledes enn vi har vært vant til. Koronaviruset førte til at skolene våre stengte 13. mars. Skolehverdagen ble brått endret for alle – skoleledere, lærere og elever. Resten av skoleåret ble i hovedsak gjennomført med digital undervisning. Alle fortjener honnør og takk for å ha møtt utfordringene med omstillingsevne, nye undervisningsmetoder, raushet og oppfinnsomhet. Pandemien fortsetter å sette sitt preg på skolen selv om elever og lærere igjen tilbringer dagene på skolen. Avviklingen av fag, svenne- og kompetanseprøver ble i en periode stanset. Prøvenemndene tok et stort ansvar og la ned et betydelig stykke arbeid for at alle planlagte prøver ble avviklet, uten for store forsinkelser for lærlingene.

Kvalitetsmeldingen er Rogaland fylkeskommunes svar på opplæringslovens krav om å legge fram en årlig tilstandsrapport. Denne meldingen er en beskrivelse av mangfoldet og kvaliteten i videregående opplæring i fylket vårt. Det er naturlig at konsekvensene av koronapandemi og skolestenging får bred omtale.

Vi hadde rekordhøy gjennomføring skoleåret 2019/2020, i likhet med de fleste andre fylker. Fravær av eksamen forklarer mye av økningen. Læringsmiljøet er på samme nivå som året før og mange elever, lærlinger, lære kandidater og voksne har et godt og inkluderende læringsmiljø. Mobbetallene går ned. Likevel kan vi bli enda bedre.

Det legges ned et imponerende arbeid hver dag for å kvalifisere elever, lærlinger, lære kandidater, voksne og andre grupper til videre studier og arbeid. Kvalitetsmeldingen behandler mange sider ved kvaliteten, men sier ikke alt om det gode arbeidet som skjer i skolen. Den beskriver tilstanden innenfor satsingsområdene og det er naturlig å legge mest vekt på de forholdene vi har data om. Vi håper kvalitetsmeldingen 2020 får fram de gode resultatene og samtidig peker på hvordan vi kan utvikle oss videre.

God lesning!

Joar Loland
fylkesdirektør for opplæring

Forsidebilde: [Magne på Unsplash](#)

Sammendrag

Koronapandemien satte et tydelig preg på slutten av forrige skoleår. Samtidig var det meste av skoleåret preget av normalitet. I kvalitetsmeldingen har vi vurdert kvaliteten på aktiviteter og tiltak i lys av de satsingsområdene vi har arbeidet etter de siste årene.

Et godt læringsmiljø

I et godt læringsmiljø er elevene og lærlingene trygge og trives. De viser omtanke og respekt for hverandre. Lærerne og instruktørene gir elever og lærlinger motivasjon og tro på egne muligheter. Gode relasjoner bidrar til god psykisk helse. Det blir stadig bedre dokumentert at tilrettelegging av læringsmiljøet kan spille en viktig rolle for å forebygge psykiske vansker og ivareta elever som strever psykisk. En trygg og tillitsfull relasjon til læreren er avgjørende for å dempe skolerelatert stress. Resultatene fra Elev- og Lærlingundersøkelsene viser at de fleste elevene og lærlingene trives og at resultatene stort sett er på nivå med året før. Det har vært en ytterligere nedgang i andelen elever og lærlinger som rapporterer at de blir mobbet, og det er positivt.

Kvalitetsmeldingen viser at det har vært en positiv utvikling når det gjelder å ta i bruk programmer for å styrke elevenes psykiske helse. Alle skolene har tilgang til skoleprogrammene *VIP* og *Tankevirus*. Under halvparten av skolene gjennomførte skoleåret 2018/2019 ett eller begge programmene. Skoleåret 2019/2020 er det bare tre skoler som ikke bruker noen av programmene, og en av disse skolene bruker *VIP makkerskap*, som er et av elementene i *VIP*.

God praksis for vurdering

Tydelige mål og kriterier, faglig relevante tilbakemeldinger, råd om forbedring og involvering i vurderingsarbeidet er viktig for å sikre en god praksis for vurdering. Med innføring av fagfornyelsen legges det enda sterkere vekt på elevenes medvirkning og medbestemmelse. Elevundersøkelsen høsten 2019 viser at elevene fortsatt mener at lærerne er gode til å forklare hva som er målene i faget og hva det legges vekt på når skolearbeidet vurderes. Men vi ser en tilbakegang når det gjelder elevenes tilfredshet med i hvilken grad de får hjelp av lærerne til å tenke gjennom hvordan de utvikler seg i faget. Det har vært en jevn nedgang i antall klager på standpunkt og lokalt gitt eksamen siden 2016. Nedgangen våren 2020 kan til dels forklares med at elevenes eksamen ble avlyst.

Flest mulig skal gjennomføre og bestå

Statistisk sentralbyrå har fra publiseringen i 2020 endret måleperiode for gjennomføring til fem år for studieforbereende og seks år for yrkesfag. Det betyr at vi i denne kvalitetsmeldingen rapporterer på det samme kullet som det ble rapportert på i Kvalitetsmeldingen 2019, men for yrkesfag er tallene supplert med gjennomføringen ett ekstra år. Dette er hovedtrekkene for 2013-kullet:

- 80,6 prosent har fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse.
- I tillegg har tre prosent fullført planlagt grunnkompetanse, det vil si kompetanse på et lavere nivå enn full yrkes- eller studiekompetanse.
- Flere jenter enn gutter fullfører og består, men gutter og jenter med like karakterer fra grunnskolen har omtrent samme gjennomføring.
- Gjennomføringen er høyere på studieforbereende program enn yrkesfag, men elever med like karakterer fra grunnskolen har omtrent samme gjennomføring.
- Elever og lærlinger med lave karakterer fra grunnskolen i 2013-kullet fullførte og bestod i langt høyere grad enn i 2006-kullet.

Skoleårsfullføring

Skoleårsfullføringen 2019/2020 var litt bedre enn skoleåret før. At eksamen ble avlyst kan nok forklare mye av økningen. Forbedringen har i hovedsak skjedd innen påbygging til generell studiekompetanse. Det har også vært en liten økning innen studieforbereende utdanningsprogram. Innen yrkesfag ble gjennomføringen redusert. Det var en betydelig reduksjon i skoleårsfullføring for elevene med lavest karakter fra grunnskolen både på yrkesfag og studieforbereende. Færre elever sluttet skoleåret 2019/2020, og nedgangen var størst i oktober og i perioden med hjemmeundervisning. Andelen som slutter fra tilrettelagt opplæring, er høyere enn andelen som slutter fra ordinære tilbud.

Gjennom en ekstraordinær innsats ble det gjennomført privatisteksamen for tusenvis av elever til tross for koronapandemien.

Fag- og svenneprøver

Det ble avlagt 3685 fag- og svenneprøver i Rogaland i 2019. De fleste prøvene gjennomføres ved slutten av et læreforhold. En høy andel tar også fag- og svenneprøven som praksiskandidat. Andelen som avlegger prøve etter å ha vært lærekandidater, er lav i Rogaland. En kompetanseprøve er mindre omfattende enn fag- eller svenneprøven. Det er et stort potensial for å øke andelen elever som går fra enkelte typer spesialundervisning til lærekandidatordningen.

Flere lærlinger hevet lærekontrakten i 2019. Samtidig er det inngått flere lærekontrakter totalt. Det var en stor økning i andelen som hevet lærekontrakten på grunn av feilvalg. Dette tyder på at overgangen fra skole og ut i lærebedriftene fortsatt kan bli bedre. Vi vil forsterke arbeidet med å forberede elevene til opplæring i bedrift og vi vil styrke arbeidet med oppfølgingen av lærlinger.

Det er et mål at flere skal få læreplass. Dette arbeidet lyktes vi bedre med i 2019 enn året før, mye på grunn av bedre tider i næringslivet. Framover vil vi konsentrere innsatsen om å forbedre tilbudet til søkere som ikke får læreplass og redusere antallet som slutter mens de er i lære.

Optimal faglig og sosial læring

Flere elever fikk karakter i alle fag skoleåret 2019/2020 sammenlignet med skoleåret før. Det var en økning i samlet karaktersnitt på studieforbereende utdanningsprogram

og påbygging til generell studiekompetanse, noe som tyder på at bortfall av eksamen trolig har økt karaktergjennomsnittet.

Kompetanseheving

Fra høsten 2019 skjedde et skifte i statens rolle og bidrag til skoleutvikling. *Desentralisert ordning - lokal kompetanseutvikling* er et mer varig system for skolebasert og kollektiv skoleutvikling tilpasset lokal kapasitet. Etterutdanningstiltakene skal være bygget på kartlegging av kompetansebehov i den enkelte skole, avdeling eller faggruppe. Det er satt i gang et stort arbeid på dette området, og ni skoler er involvert i utviklingsarbeidet.

Forbedringsområder

I kapittel 7 peker vi på disse forbedringsområdene:

- bedre tilrettelagt opplæring
- nye måter å lære på
- nye roller for elever og lærere
- livslang læring
- styrket kompetanseutvikling
- bedre oppfølging av lærlingene
- bedre tilbud til elever som ikke får læreplass
- organisasjonskultur med vekt på samarbeid om å realisere potensialet til elever, lærlinger, lære kandidater og andre i videregående opplæring

Med fagfornyelsen har nasjonale myndigheter klare forventninger til skoler og skoleeiere. Skolen skal sørge for at elevenes læring og utvikling står i sentrum. De skal legge til rette for at elevene får medvirke i opplæringen. Verdier og prinsipper i læreplanverket skal prege praksis. Nytt læreplanverk i Vg3 medfører endringer også for opplæring i bedrift. Gjennom instruktørkurs og kurs for prøvenemndsmedlemmer står utarbeidelse av vurderingskriterier sentralt.

Nullvisjonen videreføres og skal bidra til å realisere våre målsettinger. Det skal vedtas nye satsingsområder. I tillegg er det varslet endringer på nasjonalt nivå, blant annet i form av en stortingsmelding om videregående opplæring våren 2021. Det er derfor avgjørende at vi i tida framover tar vare på det gode arbeidet som er gjort, samtidig som vi legger stor vekt på at forbedringsarbeidet må fortsette i årene framover.

1. Rammer, mål og verktøy for god opplæring

Nasjonale og lokale rammer, mål og verktøy skal bidra til at skoler og lærebedrifter blir enda bedre. Her presenterer vi kort de viktigste elementene.

De nasjonale politiske føringene er beskrevet i fire overordnede mål for grunnopplæringen¹

- Alle har et godt og inkluderende læringsmiljø.
- Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial.
- De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.
- Alle lykkes i opplæringen og utdanningen.

Våre satsingsområder

Fra skoleåret 2017/2018 fikk Rogaland følgende satsingsområder² for videregående opplæring:

1. Skoler og lærebedrifter skal jobbe for at alle elever, lærlinger og lærekandidater trives, opplever faglig mestring og har gode relasjoner til andre elever, kolleger, lærere og instruktører i et godt læringsmiljø.
2. Videregående opplæring i Rogaland skal ha god praksis for vurdering.
3. Videregående opplæring i Rogaland skal fremme et godt utbytte av opplæringen ved at:
 - Skoler og lærebedrifter arbeider for at alle elever, lærlinger og lærekandidater har optimal sosial og faglig læring, gjennom blant annet tilgjengelighet for alle elever, lærlinger og lærekandidater.
 - Skoler og lærebedrifter arbeider for at alle elever, lærlinger og lærekandidater skal gjennomføre og bestå.

Satsingsområdene ble vedtatt av fylkestinget, gjelder for 2017– 2021 og skal bidra til at vi når de nasjonale sektormålene.

Nullvisjonen: Alle skal fullføre

Ingen skal droppe ut av videregående skole i Rogaland. Det er vår nullvisjon, vedtatt av fylkestinget i budsjettbehandlingen i 2015, for å styrke arbeidet med

¹ Kunnskapsdepartementet: Prop 1 S 2020-2021 (s.58)

https://www.regjeringen.no/contentassets/4e62136236634bea8438652ad54d299d/nno/pdfs/prp202020210001_kdddpdfs.pdf

² Fylkestingssak 30/17

satsingsområdene. Fylkestinget har vedtatt en egen tiltakspakke med tre hovedgrep mot frafall. For å oppfylle nullvisjonen bruker vi ressurser på

- tiltak for å utvikle gode, attraktive tilbud slik at alle elever som begynner på en yrkesfaglig opplæring får fullføre den utdanningen de har begynt på
- tiltak for at elever og lærlinger som ikke fullfører og består skoleår eller læretid får hente inn det de mangler i løpet av opplæringstida
- tiltak for å styrke den psykiske helsa hos lærlinger og elever, og heve kompetansen i sektoren

Fagfornyelsen

Skoleåret 2019/2020 ble brukt til å forberede fagfornyelsen, som trådte i kraft fra høsten 2020. i kraft. *Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen*³ erstatter den tidligere *generell del av læreplanen*. Det nye, lovfestede dokumentet kalles også «skolens nye grunnlov». Denne delen av læreplanverket er grunnlaget for skolens samfunnsoppdrag, og tar utgangspunkt i formålsparagrafen i opplæringsloven. Det ligger til grunn for det elevene skal lære, og for deres utvikling og danning. Kompetansebegrepet er utvidet og får betydning for læreplanene. Skolen skal legge økt vekt på sosial læring og utvikling som del av opplæringen i fag, og jobbe mer med sammenhengen mellom faglig og sosial læring i alle fag. Respekt for menneskeverdet, oppslutning om demokratiet, åpenhet i møte med et mangfoldig samfunn, glede ved naturen og ved egen nysgjerrighet, samt evne til å skape er sentrale verdier som preger læreplaner og undervisning.

Nye læreplaner og nye utdanningsprogram fra høsten 2020

Kunnskapsdepartementet fastsatte nye læreplaner høsten 2019, og de ble tatt i bruk i Vg1 fra høsten 2020. Alle læreplaner i grunnskolen og videregående opplæring er fornyet. I grunnskolen, de gjennomgående fagene og i fagene på studieforbereende i videregående beholdes dagens fag, men innholdet i fagene blir nytt. Flere fag er blitt mer praktiske og utforskende i de nye læreplanene. Elevene får et bedre grunnlag for å reflektere, være kritiske, skapende, utforskende og kreative. De nye læreplanene innebærer et verdiløft i skolen. Respekt for mennesker og natur, verdsettelse av mangfold og likeverd kommer tydeligere frem i de enkelte fagene.

13 utdanningsprogram er fra høsten 2020 blitt til 15 – fem studieforbereende og ti yrkesfaglige utdanningsprogram. Innenfor yrkesfag er noen av utdanningsprogrammene nye, mens andre blir faset ut innværende og kommende skoleår.⁴ Flere av disse følges opp med nye programområder på Vg2 høsten 2021 og på Vg3 høsten 2022.

³ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

⁴ Les mer om fagfornyelsen her: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/nye-lareplaner-i-skolen/>

Til sammen utgjør disse to grepene – nye læreplaner og overordnet del med verdier og prinsipper for grunnopplæring - fagfornyelsen.⁵ Denne fagfornyelsen er den største justeringen av skolens innhold og struktur siden Kunnskapsløftet i 2006.

Verktøy for å nå målene

Etter loven skal alle skoleeiere ha et forsvarlig system som sikrer at vi oppfyller kravene i opplæringsloven. Skoleeier, skoleledere instruktører og lærere har ut fra sine ulike roller et felles ansvar for å legge til rette for god læring og utvikling. De skal sammen sørge for at praksis er i samsvar med hele læreplanverket. Det forsvarlige systemet skal være egnet til å avdekke mangler og sikre riktige oppfølgingstiltak og strategier for utvikling dersom kvalitetsvurderingene tyder på at lover og forskrifter ikke overholdes. Den årlige kvalitetsmeldingen inngår i vårt forsvarlige system.

Datagrunnlaget i kvalitetsmeldingen er i hovedsak basert på statistikk fra Statistisk sentralbyrå, skoleporten⁶ og Hjernen og hjertet. Alle fylkene utenom Oslo samarbeider om portalen Hjernen og hjertet, som presenterer statistikk fra brukerundersøkelser og det skoleadministrative systemet Vigo.

Våren 2018 fikk vi et felles *rammeverk for videregående opplæring i Rogaland*.⁷ Rammeverket, som ble vedtatt av opplæringsutvalget, er en felles pedagogisk plattform. Det skal støtte opp om det løpende kvalitetsarbeidet i skolen og være til hjelp når mål og føringer skal konkretiseres og omsettes til praksis på den enkelte skole.

I tillegg til vårt forsvarlige system og felles rammeverk for opplæring, er det to grep eller verktøy som står sentralt for å nå Rogalandsskolens mål: *profesjonsutvikling og kompetansebygging*.

Profesjonsutvikling handler om å utvikle god felles praksis og samarbeide mer og bedre om elever og undervisning. Når lærere og øvrige ansatte tar felles ansvar for elevene, samarbeider om felles skolekultur og god undervisning, bidrar det til et godt læringsmiljø der elevene lærer mer. Les mer om hvordan vi jobber med profesjonsutvikling i kapittel 6.

Kompetansebygging handler om å styrke elevenes motivasjon og læring ved å øke lærernes kompetanse gjennom etter- og videreutdanning. «Lærerløftet - på lag for kunnskapsskolen» beskriver den nasjonale satsingen på kunnskapsskolen. Målsettingene er faglig sterke lærere, læring og lagbygging (profesjonsutvikling), flere karriereveier for lærere og en mer attraktiv lærerutdanning.

⁵ Les mer om fagfornyelsen: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

⁶ Skoleporten er Utdanningsdirektoratets netjtjeneste der skoler og skoleeiere finner data om grunnopplæringen. Skoleporten finnes på: <https://skoleporten.udir.no/>

⁷ Rammeverk for opplæring OU-sak 21/18

Målsettingene skal nås med to nasjonale strategier; Kompetanse for kvalitet - strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere⁸ og Yrkesfaglærerløftet.⁹

Fra høsten 2019 skjedde et skifte i statens rolle og bidrag til skoleutvikling. *Desentralisert ordning - lokal kompetanseutvikling* er et mer varig system for skolebasert og kollektiv skoleutvikling tilpasset lokal kapasitet. I Rogaland fylkeskommune vil denne nye ordningen for etterutdanning være sentral i arbeidet med fagfornyelsen. Etterutdanningstiltakene skal være bygget på kartlegging av kompetansebehov i den enkelte skole, avdeling eller faggruppe.

Les mer om kompetansebygging i kapittel 6.

Sentrale opplæringsaker i 2019/2020

Flere av temaene som blir belyst i kvalitetsmeldingen er presentert og drøftet i egne politiske saker i løpet av skoleåret 2019/2020. Det gjelder spesielt følgende saker fra opplæringsutvalget (OU) og fylkestinget (FT):

Sak	Tittel
FT 12/2020	Plan for videregående opplæring i kriminalomsorgen
FT 13/2020	Fagskolen Rogaland - årsrapport 2018/2019
FT 31/20	Statusrapport voksenopplæring
FT 33/20	Evaluering av prøveordningen med ekstra sosialrådgiverressurs for å redusere frafall i videregående opplæring, tildelt seks videregående skoler.
FT 69/2020	Voksenopplæring i distrikta
FT 70/2020	Statusrapport skolebruksplanen 2020
FT 71/2020	Fortrinnsrett fra Vg1 til Vg2
FT 74/2020	Opplæringskontor for Rogaland fylkeskommunes egne lærlinger
OU 04/2020	Fagskolen Rogaland - årsrapport 2018/2019
OU 05/2020	YSK ved Sauda vgs - underveisrapport og evaluering 2019/2020
OU 06/2020	Skolebidragsindikatorer
OU 15/2020	Karrieresenter Rogaland - status og framtidige prioriteringer
OU 17/2020	Orientering om forvaltning av midler knyttet til nullvisjonen
OU 19/2020	Utvidelse av mobbeombudet med én stilling
OU 29/2020	Kombinasjonsklasser som samarbeidsmodell mellom kommune og fylkeskommune
OU 30/2020	Fortrinnsrett fra Vg1 til Vg2?
OU 34/2020	Konkretisering av budsjettkutt for videregående opplæring i økonomiplanen 2020-2023
OU 39/2020	Høring - NOU 2019:23 Ny opplæringslov
OU 40/2020	Høring - NOU 2019:25 Med rett til å mestre

⁸ <https://www.udir.no/arkivmappe/etter-og-videreutdanning/artikler-videreutdanning/strategien-kompetanse-for-kvalitet/>

⁹ <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/yrkesfaglærerløftet/>

2. Opplæring i korte trekk

Rogaland fylkeskommune er landets tredje største skoleeier målt etter antall elever, lærlinger og lærekandidater.

- 25 videregående skoler og to skolesentre
- 16 400 elever og 5 500 lærlinger i skoleåret 2019/2020
- 2851 voksne og 800 fagskolestudenter
- 2277 lærere, 226 ledere og 750 andre ansatte
- et budsjett i 2019 på 2.8 milliarder kroner
- 2193 medlemsbedrifter fordelt på 115 lærefag og 43 opplæringskontor
- 329 lærebedrifter med selvstendig godkjenning fordelt på 83 fag

Stabile elev-, lærling- og lærertall

Antallet elever i offentlige skoler i Rogaland har blitt redusert med vel 200 elever fra 2018/2019 til 2019/2020, mens antallet i private skoler har økt med 85. Antallet lærlinger har økt med over 400. Det kan tilskrives en bedre situasjon i næringslivet i 2019, etter nedgangen på grunn av oljekrisa.

I tillegg er det i offentlig statistikk 26 elever i Vg3 fagopplæring i skole. Dette er søkere med opplæringsrett som ikke har fått læreplass. Våre egne tall viser at 75 elever gjennomførte Vg3 fagopplæring i skole. Årsaken til at disse tallene avviker så mye fra de offentlige tallene, er at offentlig statistikk viser tall for elever som er i fagopplæring i skole per 1. oktober. De fleste tilbudene i Rogaland har til nå ikke startet opp før i midten av oktober og i november. Tabell 2.1 viser utviklingen i antallet elever, lærlinger og lærere i videregående opplæring de siste årene.

Tabell 2.1 Elever, lærlinger og lærere i Rogaland, utvikling fra 2015/16 til 2019/20.

Kilde: skoleporten

	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Elever ved fylkeskommunale vgs	16 663	16965	16929	16603	16404
Antall lærere offentlige skoler	2 238	2 273	2 247	2 280	2 277
Elever i private skoler	1 769	1 792	1 770	1 753	1 838
Lærlinger med læreplass i Rogaland	5 175	4 653	4 778	5 009	5 432
Lærekandidater i Rogaland	89	75	90	90	101
Elever i Vg3 fagopplæring i skole	5	154	113	71	26

Utfordrende å gjennomføre fagprøver

Nedstengingen av samfunnet 13. mars ble særlig utfordrende på yrkesfag. Mye av undervisningen ble gjennomført digitalt. Både elever, lærere, bedrifter og sensorer må tenke nytt om den praktiske opplæringen generelt og fagprøvene spesielt. Enkelte bransjer ble hardere rammet av situasjonen og måtte stenge ned virksomhetene helt eller delvis. I en periode var over 400 lærlinger permittert. De aller fleste er i skrivende stund tilbake i lærebedriften. Det er ikke registrert hevinger av lærekontrakter som en direkte konsekvens av koronaviruset. Tvert imot er det betydelig færre som har hevet kontrakten når vi sammenligner med samme periode foregående år.

Fagprøver rapporteres etter årstall, ikke skoleår. Det ble avlagt 3685 fagprøver i Rogaland i 2019. De fleste prøvene gjennomføres ved slutten av et læreforhold. En høy andel tar også fag- og svenneprøven som praksiskandidat. Praksiskandidater må dokumentere minst 25 prosent lengre relevant praksis enn vanlig læretid i videregående opplæring (vanligvis fem år) og bestå teorieksamen for praksiskandidater. I 2019 ble en tredjedel av alle fagprøver i Rogaland avlagt av praksiskandidater, og det er en økning på 10,4 prosent fra året før.

Praksiskandidatordningen er en viktig kvalifiseringsvei for voksne. Forskning viser at flertallet av dem som avlegger prøve som praksiskandidat, ikke har gjennomført videregående opplæring tidligere.

Fra 2018 til 2019 var det en halvering i antallet fag- og svenneprøver avlagt av *elever*. Dette har sammenheng med at flere fikk læreplass. Elever har ikke hatt ordinær læretid som lærlinger. De fleste har deltatt i Vg3 fagopplæring i skole og de går opp til samme fag- og svenneprøver med samme prøvenemder som lærlinger og praksiskandidater.

Andelen som avlegger prøve etter å ha vært lære kandidater, er lav i Rogaland. Lære kandidater har mål om å gå opp til kompetanseprøve, og ved bestått prøve utstedes det et kompetansebevis. En kompetanseprøve er mindre omfattende enn fag- eller svenneprøven. Dette omtaler vi nærmere i kapittel 5.

Tabell 2.2: Antall fag/svenneprøver avlagt 2014-2019 fordelt på kandidattype. Kilde: Vigo

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 18 til 19
Elev	3	105	149	171	77	-55%
Lærekandidat	48	35	30	28	27	-3,5%
Lærling	2 544	2 376	2 140	2 096	2350	12%
Praksiskandidat	974	1 055	993	1 109	1224	10,4%
Praksisbrevprøver					7	
Totalt	3 569	3 571	3 312	3 404	3685	8%

UngInvest Rogaland

Kvalifiseringssenteret, nå UngInvest i Rogaland, ble vedtatt etablert høsten 2018.¹⁰ UngInvest er rettet mot ungdom som faller utenfor ordinær opplæring og eksisterende oppfølgingstiltak. Senteret startet opp høsten 2019 med et samlet tilskudd fra RFK på kr 6,5 millioner kroner og en bemanning på 6,4 årsverk for skoleåret 2019/2020. Senteret har i tillegg fått 2,5 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen SR-bank og 100.000 kroner fra Kronprinsparets fond. Navnet ble endret til UngInvest i Rogaland som et uttrykk for samarbeidet som er etablert med UngInvest i Buskerud. Fra 1.10. 2020 inngår UngInvest som en avdeling ved Møllehagen skolesenter.

Målet er å skape en virksomhet som bidrar til at ungdom mellom 16 og 24 år som faller ut av, eller står i fare for å slutte videregående skole, blir opplæringsdyktige, fullfører videregående opplæring og kvalifiserer seg for arbeidslivet. Senteret samarbeider tett med videregående skoler, fagopplæringskontor og arbeidsliv samt andre hjelpetjenester som NAV, PPT og Oppfølgingstjenesten.

De første ungdommene ble tatt inn i oktober 2019. Senteret har kontinuerlig opptak igjennom hele skoleåret. Det betyr at en elev eller lærling som står i fare for å slutte sitt skoleløp, kan starte på senteret i løpet av få dager. Det legges til rette for et fleksibelt læringsløp tilpasset den enkelte ungdom, enten på senteret eller i en bedrift. Elevene deltar som kurselever eller samarbeidselever. En kurselev får opplæring gjennom kompetansegivende kurs uten eksamen. Samarbeidselever får tilpasset opplæring ved senteret i en periode, men er elev ved en ordinær videregående skole.

Skoleåret 2019/2020 har det blitt gitt et opplæringstilbud til 26 kursdeltagere og sju samarbeidselever. Ved avslutningen av skoleåret hadde UngInvest følgende status:

Tabell 2.3 status for deltakere i UngInvest 2019/2020

Status utvikling alle deltagere	Antall
Ut i jobb	2
Flyttet	1
Opprettet tverrfaglig nettverk	2
Tilbake i videregående opplæring	2
Fremdeles i UngInvest	26
Totalt ved skoleårets slutt	33

Av de 26 som fortsatt var i UngInvest på slutten av skoleåret, søkte 15 videregående opplæring høsten 2020, fire var fortsatt i UngInvest mens de øvrige søkte annen aktivitet (lære, jobb, folkehøyskole, vernepliktjeneste m.m). Tilbakemeldinger fra ungdom, foresatte og samarbeidspartnere gir tydelige indikasjoner på at senteret bidrar til en positiv utvikling i ungdommens livssituasjon. Ungdommene står i sentrum for senterets arbeid, og ved å skape mestringsopplevelser får hver enkelt ungdom tatt i

¹⁰ OU-sak 58/2018

bruk sitt potensial. Alle ansatte har skoleåret 2019/2020 fulgt et studium på NTNU i positiv psykologi og styrkebasert aksjonsforskning.

Krav om innsparing

Rogaland fylkeskommune har i flere år styrt etter stramme økonomiske rammer. Alle sektorer, opplæring inkludert, er pålagt å effektivisere driften. Fortsatt god økonomistyring og effektiv utnyttelse av ressursene er nødvendig, også når det samlede elevtallet øker og fylkeskommunen skal utvide antall elevplasser.

I økonomiplan 2021 – 2024 skal det spares 45 millioner kroner. Et eget avsnitt omhandler mulige sparetiltak. Tall fra KOSTRA¹¹ viser at Rogaland driver opplæringssektoren rimelig i forhold til mange andre fylker. I 2019 er kostnaden for en elevplass i Rogaland 7441 kroner under landsgjennomsnittet. Det skyldes først og fremst at Rogaland har mange store skoler, og at klassene i all hovedsak er fylt opp. Kostnaden per lærling i Rogaland ligger omtrent på nasjonalt nivå. Rogaland har vesentlig lavere frie inntekter enn landsgjennomsnittet. Derfor er det nødvendig å drive kostnadseffektivt. Den årlige budsjettsaken beskriver økonomien mer detaljert.

Stadig flere jobber med entreprenørskap

Ungt entreprenørskap er en ideell organisasjon som støtter opp om arbeidet med entreprenørskap i skolen. Hovedaktivitetene er Ungdomsbedrift (UB), Innovasjonscamp (IC) og Sjef i eget liv. Skoleåret 2019/2020 var til sammen 3193 elever involvert i ett av de tre tiltakene.

Tabell 2.4 Entreprenørskapsaktiviteter i skoleåret 2019/2020 og mål for 2020/2021

Program	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021 (målsetning)
Ungdomsbedrift	563	740	1122*	1250
Innovasjonscamp	411	459	1101	1000
Sjef i eget liv	0	387	970	2300

*) Inkluderer 179 elever ved friskoler i Rogaland

Økt kompetanse i entreprenørskap

Veikart for entreprenørskap skal bidra til å styrke skolenes arbeid på feltet og gjelder for 2019-2022. Planen legger vekt på å heve kompetansen hos de som skal arbeide med entreprenørskap. Skoleåret 2019/2020 deltok 54 lærere på kurs i ungdomsbedrift og innovasjonscamp. 51 lærere deltok på nettverkssamling for ungdomsbedriftslærere i januar 2020. Entreprenørskapsforum samler alle skolene som jobber med entreprenørskap i samarbeid med Ungt entreprenørskap. De var samlet høsten 2019, mens vårens samling ble utsatt på grunn av koronapandemien. Tolv skoler har søkt om midler for å øke entreprenørskapsaktiviteten inneværende skoleår.

¹¹ KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir styringsinformasjon om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner, bydeler og fylkeskommuner.

Privatisteksamen gjennomført tross koronapandemi

Da koronakrisen førte til at ordinære eksamener ble avlyst, ble det raskt klart at en eventuell avlysning av privatisteksamen ville fått store konsekvenser for de som hadde meldt seg opp til eksamen våren 2020. Mens elever i skole kunne få avgangskarakterer basert på standpunktresultater, var privatistene helt avhengige av å få avlagt eksamen. Da skolene startet med en forsiktig gjenåpning, ble det bestemt at privatistene skulle prioriteres høyt. Det handler om at disse resultatene er avgjørende for videre studier for en stor gruppe mennesker.

Skoleåret 2019/2020 ble det gjennomført 11 200 privatisteksamener. Det er et lavere antall enn året før, da vi hadde over 13 000 privatisteksamener. Det er grunn til å tro at dette skyldes koronasituasjonen. Det var oppmeldt samme antall privatister som året før, cirka 13 200. Men om lag 2000 privatister trakk seg fra eksamen våren 2020. Det har vært en økning i privatister innen helse- og oppvekstfag og nedgang innen bygg- og anleggsgag. Ellers er det stabil oppmelding i studieforbereidende fag.

De fleste som tar privatisteksamen ønsker å forbedre karakterene for å komme inn på et bestemt studium, formalisere realkompetanse, få studiekompetanse eller fordi de vil skifte yrke.

Som et tiltak i nullvisjonen fikk tidligere elever som manglet inntil to fag for å få vitnemål, tilbud om gratis privatisteksamen våren 2020. 17 personer takket ja, og av disse fikk seks vitnemål.

Plan for bedre opplæring i kriminalomsorgen

Rogaland fylkeskommune har ansvar for både grunnskoleopplæring og videregående opplæring i kriminalomsorgen. Disse har ansvar for fengselsundervisningen:

- Bryne videregående skole (Åna fengsel)
- Randaberg videregående skole (Stavanger fengsel)
- Haugaland videregående skole (Haugesund fengsel)
- Ølen videregående skole (Sandeid fengsel).

Siden mange er innsatt kortere tid enn opplæringen tar, er det utfordrende å fremstille god statistikk på resultater fra fengselsundervisning. I løpet av 2019 fikk 358 innsatte videregående opplæring på deltid; 86 i Stavanger fengsel, 18 i Haugesund fengsel, 199 i Åna fengsel og 55 i Sandeid fengsel. Det er 62 færre enn året før, da 420 innsatte fulgte undervisning.

Langt fra alle som følger undervisningen, går opp til eksamen eller fagprøve. I 2019 ble det avlagt 94 eksamener av 66 innsatte. Kun en innsatt i Rogaland er registrert med avlagt fagprøve i 2019.

Plan for videregående opplæring i kriminalomsorgen ble revidert i våren 2020.¹² Den reviderte planen gjelder for 2020 - 2023 og legger sterkere vekt på tverrfaglig samarbeid og tett dialog mellom partene. De innsatte skal involveres mer, og det skal satses mer på kompetansegivende kurs, at de innsatte gjennomfører fagprøver og eksamener og at de følges tettere opp etter løslatelse.

Flere samarbeidsmøter i året mellom fylkeskommunen og fengslene sørger for nyttig erfaringsutveksling og sikrer godt samarbeid om felles mål.

Status for nettskolen skoleåret 2019/2020

Nettskolen Rogaland tilbyr nettundervisning til elever innen videregående opplæring i hele fylket. Brukerundersøkelser viser stor grad av tilfredshet med nettskolens tilbud. Totalt ga Nettskolen Rogaland undervisning til 560-600 elever forrige skoleår:

319 elever på Vg1 og Vg2 fra 17 videregående skoler har mottatt nettundervisning i 15 programfag.

94 elever som har fått karakteren 1 i standpunkt eller til eksamen, eller som ikke har fått vurdering har deltatt på nettbaserte intensivkurs (Høstskolen 2019) i norsk og matematikk.

Tre elever som av ulike grunner ikke kan møte på skolen, har fått spesialundervisning organisert som nettundervisning innen generell studiekompetanse og fellesfag. Omtrent 30 elever har benyttet seg av denne ordningen siden 2015.

Rundt 120 voksne benyttet tilbudet om nettundervisning innen voksenopplæring (generell studiekompetanse).

Da pandemien inntraff, satte Nettskolen umiddelbart i gang med å lage nettsider med tips og råd for digital undervisning som alle skolene og lærerne kunne benytte. Her ble de viktigste digitale verktøyene, digitale ressurser og digitale vurderingsmetoder presentert.

Voksne er lenger i videregående opplæring

Voksne som har fullført grunnskolen, men ikke gjennomført videregående opplæring tidligere, har rett til slik opplæring.¹³ Etter en sterk økning i antall søkere fram til skoleåret 2016/2017, har antall søkere totalt gått litt ned de to siste årene.

Fra 2018 til 2019 gikk søkertallet ned med rundt fem prosent. Tall fra perioden januar til august 2020, sammenlignet med samme periode i 2019, viser en nedgang i søkertallet på rundt 10 prosent. Nedgangen er som forventet og henger sammen med utviklingen i arbeidsmarkedet og redusert innvandring. Et bedre arbeidsmarked ser ut

¹² FT-sak PS 12/20 Plan for videregående opplæring i kriminalomsorgen.

¹³ Opplæringsloven § 4A-3.

til å ha hatt effekt allerede fra 2016-2017. Det siste året ser vi effekten av lavere innvandring.

Selv om vi ser en nedgang i antall søkere, viser tallene at antall voksne under opplæring har økt i hele perioden fra 2015 til 2019. En av årsakene er at mange søkere har mindre formal- og realkompetanse å bygge videre på, og derfor blir lenger i opplæringsløpet. I tillegg har behovet for tilrettelegging økt fordi mange har svake ferdigheter knyttet til språk og IKT. Det har ført til mer omfattende kurs. Likevel opplever vi at det er et økende gap mellom de voksnes behov og hva fylkeskommunen leverer.

Tabell 2.5: Antall elever i voksenopplæring 2015 – 2019. Kilde: VigoVoksen

	2015	2016	2017	2018	2019	Endring 2018-19	Endring 2015-19
Antall under opplæring	1 824	2 056	2 377	2 709	2 851	+5,2 %	+ 56,3 %

Karriereveiledning for elever og unge voksne

Elever har lenge hatt en lovfestet rett til nødvendig rådgivning, en oppgave skolene i hovedsak ivaretar. Fra 1.1.20 er det tilføyd i Opplæringsloven at: «Fylkeskommunen skal ha eit tilbod om gratis karriererettleiing for alle som er busette der.»¹⁴

Karrieresenteret tilbyr karriereveiledning til alle over 19 år i Rogaland som ønsker hjelp til å fullføre videregående opplæring, søker informasjon om ulike veier til kompetanse eller en vei tilbake til arbeidslivet, samt hjelp til å kartlegge interesser og muligheter. I løpet av 2019 har karrieresenteret hatt søkelys på å tilby individuell karriereveiledning til prioriterte grupper. Det er også vedtatt at digitale karriereveiledningstjenester skal videreutvikles.

Karrieresenteret har for 2019 rapportert inn 1216 unike brukere til Kompetanse Norge. Hver bruker kan ha flere samtaler, så totalt er det registrert 2118 samtaler. Det reelle antallet er imidlertid høyere fordi en del av henvendelsene ikke er naturlig å registrere. Karrieresenteret har også holdt flere kurs for veiledere i NAV og flyktnings-tjenesten, og gjennomført gruppeveiledninger for deltakere i voksenopplæring og på læringsssentre. Gjennom året har karrieresenteret også hatt mange «trekantsamtaler» med veisøker og NAV, samt 38 gruppeveiledninger.

Da samfunnet stengte ned i mars gikk karrieresenteret over til full digital veiledning via video, telefon eller epost. Antall veiledninger i perioden 12. mars – 5. oktober 2020 er omtrent likt som tilsvarende periode i 2019, med et naturlig større antall veiledninger via telefon og epost. Våren 2020 har karrieresenteret i stor grad veiledet samme kategori personer som tidligere, men også hatt et økende antall henvendelser fra personer som enten ble permittert på grunn av koronasituasjonen eller hadde blitt sagt

¹⁴ Opplæringsloven § 9-2 og Opplæringsloven 13-3f

opp. Dette har økt nå i høst. Noen henvendelser gjaldt og gjelder også mennesker som frykter permisjon/oppsigelse i framtida.

Utdanningsvalg avlyst

Årlig deltar omtrent 11 500 elever i ungdomskolene på utprøving på videregående skoler i Rogaland i faget «Utdanningsvalg» i løpet av et skoleår. Våren 2020 og høsten 2020 ble dette avlyst på grunn av smittefare. Som alternativ til det vanlige opplegget har karrieresenteret publisert korte filmer om utdanningsprogram fra videregående skoler, elevøvelser og informasjon om utdanningsveier. Alt er lagt ut på Karrieresenterets nettside og på de videregående skolenes hjemmesider.

Prosjektet Rådgivingsløftet i Rogaland (RiR) ble startet opp skoleåret 2018/2019 og er inspirert av et lignende prosjekt, RiO-modellen fra Oslo. Et overordnet mål med RiR er å inspirere til å videreutvikle den enkelte skoles helhetlige plan for utdannings- og yrkesrådgiving gjennom tiltak som bidrar til karrierelæring hos den enkelte elev.

3. Et godt læringsmiljø

«Det som har fungert godt er at jeg får sitte alene og kan konsentrere meg bedre i forhold til når jeg sitter i et klasserom der medelevene mine er litt høylytte. Jeg har fått til å jobbe mye bedre hjemme med både undervisningen og oppgavene.»

«Det er vanskeligere å motivere seg for skolearbeidet.»¹⁵

De innledende sitatene er fra to av våre elever som har beskrevet hvordan de opplevde læringsmiljøet i koronaperioden. Et godt læringsmiljø er et av våre tre satsingsområder. Et godt læringsmiljø kjennetegnes av

- gode relasjoner mellom elever og lærere
- gode relasjoner og kultur for læring blant elevene
- god klasseledelse

I et godt læringsmiljø er elevene og lærlingene trygge og trives. De viser omtanke og respekt for hverandre. Lærerne og instruktørene gir elevene motivasjon og tro på egne muligheter. Elevene og lærlingene kjenner sine plikter og rettigheter og tar medansvar for læringsmiljø og arbeidsmiljø. Skolen har gode rutiner for elevdemokrati der elevene har innflytelse i skolehverdagen. Personalet har en omforent praksis for god klasseledelse. Vesentlige utfordringer tas opp med ledelsen. Elevene opplever et trygt og inkluderende læringsfellesskap med faglig mestring og læringsglede¹⁶

Koronapandemien endret det daglige arbeids- og læringsmiljøet da skolene ble stengt og elevene ble sendt hjem. I stedet for det daglige møtet i klasserommet, ble all opplæring gjennomført digitalt. Muligheten for å se den enkelte elev ble mer utfordrende. Det daglige fellesskapet og det spontane samspillet mellom elevene forsvant. Dialogen mellom elev og lærer måtte foregå innenfor helt andre rammer. Læreren måtte utøve klasseledelse på en ny og uvant måte.

¹⁵ Elev ved Sauda vgs, på spørsmål om hva som har fungert godt og eventuelt ikke så godt med digital hjemmeundervisning. Samlet vurdering: Nokså fornøyd.

¹⁶ Fra Rammeverk for opplæring. Kvalitetskjenntegn for læringsmiljø (forkortet)

Erfaringer med digital undervisning

Hva kan vi si om konsekvensene av nedstengingen av skolene og flere måneder med digital undervisning? Det er ikke gjennomført noen systematisk kartlegging i Rogaland, men Fafo skal på oppdrag fra KS og Udir gjennomføre en stor undersøkelse om opplæring i koronatida. NTNU har kartlagt erfaringer med digital undervisning og evaluering under nedstengningen i to fylker; Oslo og Trøndelag. Forskere har spurt både elever, lærere og skoleledere. De fikk svar fra 4377 elever, 598 lærere og 157 skoleledere.¹⁷ Forskerne bak undersøkelsen fra Oslo og Trøndelag har følgende hovedinntrykk:

- **Lederne** mener at skolene har løst utfordringene under pandemien på en god måte, og at de har gitt lærerne god støtte.
- **Lærerne** har tatt i bruk nye undervisnings- og vurderingsformer, men de har hatt en opplevelse av å stå alene i arbeidet med undervisning og vurdering. De opplevde ikke at ledelsen klarte å gi tilstrekkelig pedagogisk støtte og være pådriver for det faglige utviklingsarbeidet. Lærerne har hatt stor tillit til at elevene har gjort skolearbeidet sitt, og de mener at de i stor grad har involvert elevene i vurderingen. Mange lærere ga elevene skriftlige oppgaver uten å legge til rette for samarbeid og oppgaver i fellesskap.
- **Elevene** har opplevd fleksibilitet i undervisningen og stor tillit fra lærerne. Samtidig mener de det motsatte av lærerne, at de i liten grad har opplevd å bli involvert i vurderingsarbeidet. 35 prosent svarer at de er usikre på om vurderingene er rettfærdige. Elevene har opplevd bedre arbeidsro, men de har savnet samarbeid med andre elever. Et flertall av elevene mener at de lærte mer i denne perioden, men et mindretall (44 prosent) var uenige i dette.

Sauda vgs har også bedt elevene svare på hvordan de opplevde den digitale undervisningen. Her svarte 141 elever på studieforberedende og 120 elever på yrkesfag på totalt fem spørsmål. På hovedspørsmålet «Hvor fornøyd er du med den digitale undervisningen via internett i perioden med hjemmeundervisning?», svarte nesten én av fire at de var «svært fornøyd». Samlet svarte drøyt 85 prosent av elevene at de var nokså eller svært fornøyde.

En undersøkelse fra Lektorlaget¹⁸ viser at en stor andel av lærerne opplevde betydelig merarbeid uten kompensasjon under skolestengningen. De opplevde at digital undervisning er mer krevende enn klasseromsundervisning. Det tar tid å få kontakt med og følge opp elever. Forberedelse, gjennomføring og etterarbeid er også mer arbeidskrevende. Lærerne meldte også om mangel på utstyr og forventninger om digital tilgjengelighet langt ut over det normale.

¹⁷Rapporten finnes her: <https://www.ntnu.edu/documents/1272530013/1284701070/Rapport-undervisning-vurdering-hjemmeskole-Covid-19.pdf/841a710d-3d73-b1fe-ef76-125e9b7e9600?t=1597388448186>

¹⁸ Rapport fra hjemmekontoret: <https://www.norsklektorlag.no/nyheter/rapport-fra-hjemmekontoret/>

Verken undersøkelsen fra Oslo og Trøndelag, Sauda vgs. eller Lektorlaget gir oss gyldige svar for situasjonen i Rogaland. Men undersøkelsene gir oss en pekepinn på hvordan elever og lærere opplevde den nye hverdagen. Våre lærere, elever og skoleledere har gjort seg mange og ulike erfaringer med den digitale hjemmeskolen som vil være nyttige i det videre arbeidet med å gjøre Rogalandsskolen enda bedre.

Ensomt med hjemmeskole

Forskerne peker på flere utfordringer med hjemmeskole. Flertallet av elevene som svarte på undersøkelsen i Oslo og Trøndelag har følt seg ensomme i hjemmeskolearbeidet. De har savnet fysiske møter med lærerne sine, og de har hatt mindre samarbeid med medelever. Det understreker, sier forskerne, den viktige rollen skolen og læreren spiller for elevenes sosiale fellesskap og samarbeidsarena. I forlengelsen av dette kan det være nyttig å reflektere over på hvilken måte fravær av det daglige møtet påvirker elevenes psykiske helse. Er det tiltak som kan motvirke uheldige konsekvenser av at det daglige samværet og samspillet uteblir? Er det likt for alle, eller reagerer elevene våre forskjellig på hjemmeskole og digital undervisning?

Årlig kartlegging av læringsmiljøet

Vi vet at gode relasjoner bidrar til god psykisk helse. Det blir stadig bedre dokumentert at tilrettelegging av læringsmiljøet kan spille en viktig rolle for å forebygge psykiske vansker og ivareta elever som strever psykisk. En trygg og tillitsfull relasjon til læreren er avgjørende for å dempe skolerelatert stress.

Læringsmiljøet for elever og lærlinger kartlegges årlig gjennom to undersøkelser - Elevundersøkelsen og Lærlingundersøkelsen. Begge undersøkelsene gjennomføres på høsten, fra 1. oktober og ut året. Dermed svarte elevene og lærlingene på undersøkelsene før koronapandemien, og resultatene sier ingen ting om læringsmiljøet i siste del av skoleåret.

Motiverte lærlinger

Lærlingundersøkelsen har de to siste årene hatt noe lavere oppslutning enn tidligere. Skoleåret 2019/2020 svarte 55,8 prosent, mot 55 prosent i fjor. Svarprosenten i 2019/2020 var 4,2 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Dette er hovedfunnene fra lærlingundersøkelsen høsten 2019:

- Trivsel i lærebedriften får høyest skåre.
- Lærlingene har høy motivasjon.
- De fleste vil anbefale sin bedrift til andre som søker læreplass.
- Andelen som opplever mobbing har blitt redusert, og er litt lavere i Rogaland enn i landet.

Sammenlignet med forrige skoleår er det små endringer i fylkestallene. Det er en reduksjon i andelen som blir mobbet på arbeidsplassen, fra 3,7 til 3,6 prosent (se tabell 3.1).

Det er ikke store forskjeller mellom utdanningsprogrammene (vedlegg), men elektrofag skiller seg ut med å høy verdi på alle indikatorene. Andelen som blir mobbet på arbeidsplassen er lavest i elektrofag og bygg- og anleggsteknikk, og høyest innenfor naturbruk, design og håndverk samt restaurant og matfag.

Tabell 3.1: Lærlingundersøkelsen. Gjennomsnittlig skåre på hovedindikatorene fra Lærlingundersøkelsen 2019/2020 sammenlignet med resultatene for alle fylker. Kilde H&H

	Rogaland 18/19	Rogaland 19/20	Alle fylker 19/20
Yrkesfaglig fordypning (YFF)	3,9	4,0	4,0
Opplæring i skole som forberedelse til opplæring i arbeidslivet	3,7	3,7	3,7
Motivasjon	4,1	4,1	4,1
Trivsel	4,3	4,3	4,3
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	4,0	4,0	3,9
Læreplan	3,9	3,9	3,9
Medvirkning, veiledning og egenvurdering	3,9	3,9	3,9
Halvårsvurdering	4,1	4,1	4,1
Fagprøve	3,7	3,7	3,7
Andel lærlinger som blir mobbet på arbeidsplassen	3,7	3,6	3,7

Stabile tall i Elevundersøkelsen

Et stort flertall av elevene svarer på den årlige Elevundersøkelsen. Høsten 2019 svarte 85,2 prosent. Det er 2,5 prosentpoeng lavere enn året før. Svarprosenten i landet 2019/2020 var 85,7 prosent. Dette er hovedresultatene:

- Læringsmiljøet er jevnt over godt, og det er små endringer fra tidligere år.
- Rogaland er på linje med resten av landet.
- Motivasjon, vurdering for læring, innsats og relevant opplæring får *litt* lavere skåre enn året før.
- Færre elever oppgir at de mobbes på skolen, og her ligger Rogaland klart lavere enn landsgjennomsnittet
- Svarene viser små kjønnsforskjeller, men guttene rapporterer litt høyere trivsel og de opplever opplæringen som litt mer variert. Jenter er mer fornøyd med de faglige utfordringene.

Tabell 3.2: Elevundersøkelsen. Gjennomsnittlig skåre på hovedindikatorerne fra Elevundersøkelsen 2019/2020 sammenlignet med resultatene for Rogaland i 2018/2019 og resultatene for 2019/2020 i alle fylker. Kilde: H&H

	18/19	19/20	Alle fylker 19/20
Motivasjon	3,7	3,6	3,6
Mestring	4,0	4,0	4,0
Trivsel	4,3	4,3	4,2
Støtte fra lærerne	4,1	4,1	4,1
Felles regler	4,2	4,2	4,2
Læringskultur	4,0	4,0	3,9
Vurdering for læring	3,5	3,4	3,4
Utdanning og yrkesveiledning	3,7	3,7	3,6
Støtte hjemmefra	3,9	3,9	3,9
Faglig utfordring	4,4	4,4	4,4
Elevdemokrati og medvirkning	3,5	3,5	3,5
Innsats	3,9	3,8	3,8
Relevant opplæring	3,6	3,5	3,5
Variert opplæring	3,8	3,8	3,7
Praktisk opplæring	3,4	3,3	3,3

Fortsetter arbeidet for å fremme god psykisk helse

I arbeidet med å styrke elevenes psykiske helse har alle skoler tilgang til skoleprogrammene *VIP* og *Tankevirus*. Under halvparten av skolene gjennomførte skoleåret 2018/2019 ett eller begge programmene. Skoleåret 2019/2020 har dette endret seg. Nå er det bare tre skoler som ikke bruker noen av programmene, og en av disse skolene bruker *VIP makkerskap*, som er et av elementene i *VIP*. 12 skoler bruker *VIP* og 15 skoler bruker *Tankevirus*. Gjennom denne typen program får elevene verktøy som setter dem bedre i stand til å håndtere utfordringer og problemer. Programmene legger vekt på å normalisere ulike plager og følelser som følger med ungdomstida.

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) fikk færre henvisninger etter nedstengingen i mars 2020. Mange elever takket nei til oppfølging på nettet, via Teams. Etter gjenåpningen, da de igjen fikk et tilbud, så PPT at enkelte elever hadde fått forverret psykisk helse og måtte henvises til spesialisthelsetjenesten.

På den andre siden opplever PPT at enkelte elever har profitert på hjemmeundervisningsperioden. Mange av elevene som har hatt vansker med sosial fungering og samhandling (angst, konflikter/trusler/utagering), ble mer aktive og fikk til større grad av samhandling. De presterte også langt bedre faglig da undervisning og læringsarenaer var digitale.

Flying start gir tryggere elever

I arbeidet med «Nullvisjonen» er vi opptatt av gode overganger fra ungdomsskolen til videregående opplæring. Vi er særlig opptatt av de elevene som vi, på grunnlag av erfaring fra grunnskolen, frykter skal falle ut av videregående opplæring. Et av tiltakene

Rogaland Fylkeskommune tilbyr i dette arbeidet er Flying start. Flying start er et skolemestringskurs som går over 2-3 dager uken før skolestart i august.

Driftsmodell Glidelåsen

Elever med helse- og levekårsutfordringer som kan stå i veien for gjennomføring av videregående opplæring, får tilbud om å delta i Glidelåsen. Der får elevene oppfølging og støtte før og i overgangen fra ungdomsskolen og det første året i videregående opplæring. Elever og foresatte samtykker til samarbeid på tvers av tjenestetilbud og forvaltningsnivå, og elevene har dermed et kommunalt støtteapparat med seg over i videregående skole. Kommunene gjør en omfattende jobb med å velge ut og følge opp elever fra 10. klasse og over i videregående skole.

Skoleåret 2019/2020 ble 65 elever fra åtte kommuner tatt med i Glidelåsen. Det er 23 flere enn i 2018/2019. 53 elever fullførte skoleåret, og av disse besto 46 elever i alle fag. 50 elever fikk tilbud om Vg2 for inneværende skoleår (2020/2021), og fire elever har valgt et nytt Vg1. Det er ikke rapportert at vårens koronasituasjon har ført til ekstra utfordringer for denne elevgruppen.

Stadig mindre mobbing i Rogaland

Gjennom Elevundersøkelsen kartlegger vi omfanget av mobbing. Dette er hovedfunnene for skoleåret 2019/2020:

- Færre elever opplever mobbing i Rogalandsskolen sammenlignet med landet.
- Færre mobbes nå enn tidligere.
- Andel lærlinger som mobbes på arbeidsplassen er litt lavere enn i landet sett under ett.
- 1,9 prosent av alle elever i Rogaland har opplevd mobbing fra medelever.
- 1,1 prosent har blitt mobbet digitalt.
- 1,6 prosent har opplevd mobbing fra en voksen på skolen.

Tabell 3.5 Mobbing i skolen. Andelen elever som opplever mobbing de siste månedene. Tall for i Rogaland og nasjonalt etter trinn.¹⁹ Kilde: Utdanningsdirektoratet

	2018/2019		2019/2020		Rogaland alle trinn 19/20	Endring Vg1 Rogaland
	Rogaland Vg1	Nasjonalt Vg1	Rogaland Vg1	Nasjonalt Vg1		
Mobbet av andre elever	2,3	2,9	2,3	2,8	1,9	0
Mobbet digitalt (mobil, iPad, PC)	1,3	1,7	1,4	1,6	1,1	0,1
Mobbet av voksne på skolen	1,7	2,0	1,9	1,9	1,6	0,2
Andel mobbet av medelever/ digitalt/av voksne	3,8	4,6	3,7	4,3	3,1	-0,1

Sammenlignet med skoleåret før, oppgir 0,1 prosentpoeng flere elever at de mobbes digitalt og 0,2 prosentpoeng flere at de mobbes av voksne. Når den samlede andelen elever som oppgir at de mobbes likevel er redusert, kommer det av at hver elev bare teller en gang i den siste linja, og det innebærer at færre elever mobbes på flere måter.

Landsgjennomsnittet har blitt mer redusert enn gjennomsnittet for Rogaland. Tallene i landet og i Rogaland har dermed blitt mer like de siste årene. Fortsatt oppgir færre elever i Rogaland enn i landet totalt at de opplever mobbing fra andre elever, voksne eller digitalt, en forskjell på 0,6 prosentpoeng.

Sammenlignbare nasjonale tall finnes kun for Vg1, som er det trinnet undersøkelsen er obligatorisk på. Men mobbetallene for alle trinn i Rogaland sett under ett er vesentlig lavere enn på Vg1. Det betyr at det er mindre mobbing på høyere trinn enn på Vg1.

Til tross for positiv utvikling, er enhver mobbesak alvorlig. Det har de siste årene vært stor oppmerksomhet om mobbeforebyggende arbeid. Stortinget vedtok et nytt regelverk i opplæringsloven kap. 9A om et trygt og godt skolemiljø. Det trådte i kraft 1.8.2017. En nasjonal evaluering²⁰ viser at mange skoler har endret praksis som følge av lovendringen. Skolene jobber mer systematisk og tar raskere tak i saker enn før, slik at elevene får hjelp på et tidligere tidspunkt. Rapporten viser også at regelverket blir forstått ulikt og medfører ulik praksis i hvordan lovbestemmelsen håndheves.

¹⁹ Når det gjelder mobbing i videregående skole, har vi bare samlede tall for to år, på grunn av endringer i spørsmålsformuleringene. Det er ingen endring i den samlede andelen elever som har opplevd mobbing fra 2016/2017 til 2017/2018.

²⁰ Deloitte 2019: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/evaluering-av-nytt-kapittel-9a-i-opplaringsloven/>

Saker til mobbeombud og Fylkesmannen

Antall saker meldt til mobbeombudet har økt hvert år siden opprettelsen. Bedre kjennskap til ordningen og lovverket blant elever, foreldre og skoler er trolig en av grunnene. Når mobbeombudet besøker skoler og gir bistand i stadig flere saker, fører det til at både elever og foreldre anbefaler andre å søke hjelp. Oppmerksomhet i media bidrar også til at flere kjenner til og bruker ombudene. Les mer i Årsrapport fra mobbeombudet og elev- og lærlingombudet høsten 2020.

Mobbeombudet fikk flere henvendelser skoleåret 2019/2020, sammenlignet med foregående skoleår. Økningen er knyttet til alle områder; mobbing fra andre elever, digital mobbing og mobbing fra voksne på skolen. Koronakrisen har ikke hatt noen stor innvirkning på antall henvendelser til mobbeombudet totalt sett for skoleåret 2019/2020.

Velferdsforskningsinstituttet NOVA la fram en rapport om mobbeombudsordningen i juni 2020.²¹ Den konkluderer med at mobbeombudene bedrer elevenes og foreldrenes involvering i saker om elevenes psykososiale miljø på skolen. Foresatte og elever som har besvart undersøkelsen, oppgir at mobbeombudene har tid til å lytte, gi råd og støtte. Ombudene fyller imidlertid rollen noe ulikt. På oppdrag fra kunnskapsdepartementet foretar Utdanningsdirektoratet nå en helhetlig vurdering av alle tiltak knyttet til arbeidet med læringsmiljø og mobbing. I denne evalueringen inngår mobbeombudsordningen. Vurderingen skal være klar i desember 2020. Om ordningen med mobbeombud skal videreføres eller erstattes med en ny ordning, vil ikke bli besluttet før tidligst våren 2021.

Elever og foresatte kan kontakte Fylkesmannen dersom skolen bruker mer enn *én uke* på å gjøre noe med saker som er meldt inn, eller de opplever at skolen ikke tar dem på alvor.²² Skoleåret 2019/2020 fikk Fylkesmannen i Rogaland 152 saker fra hele fylket. Det er 15 flere enn året før. Fem av sakene saker gjaldt videregående opplæring, mot ti av 137 året før. Av disse fem sakene gjaldt fire offentlige videregående skoler, mens én gjaldt en privatskole. Tre av de fire som hadde meldt inn saker knyttet til offentlige videregående skoler, trakk saken. Én fikk medhold i at skolen ikke hadde oppfylt aktivitetsplikten, det vil si rektors/skolens plikt til å undersøke, gripe inn og finne gode tiltak for å gjenopprette et trygt og godt skolemiljø for eleven.

Enkel mobbknapp gjør det lettere å si fra

Det er langt færre saker som blir rapportert til skolene og fylkeskommunen enn det antallet som indikeres gjennom Elevundersøkelsen. Noe kan skyldes feilkilder knyttet til undersøkelsen. Det kan også være snakk om underrapportering fordi elever av ulike årsaker velger å ikke melde saker som gjelder mobbing/trakassering til rektor.

²¹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/evaluering-fylkesvise-mobbeombud/>

²² Opplæringsloven kap. 9A

I april 2019 vedtok fylkestinget å innføre en egen mobbknapp. Det skal gjøre det lettere å si fra om mobbing. Mobbknappen finnes lett tilgjengelig på alle skolenes hjemmesider. Når en elev varsler om mobbing eller andre forhold, skal skolen raskt ta kontakt med eleven. Skolen og eleven lager i samarbeid en aktivitetsplan med tiltak for å sikre at den som varsler får et trygt og godt skolemiljø. Det er skolen som har ansvaret for at dette blir gjort. Totalt har det kommet inn 24 meldinger om mobbing etter at mobbknappen ble etablert.

Når det gjelder lærlinger, vil Utdanningsdirektoratet legge inn ei lenke i lærlingundersøkelsen til elev-, lærling- og mobbeombudene i fylkeskommunene. Her kan lærlinger som opplever mobbing og/eller seksuell trakassering enklere komme i kontakt med ombudene og få videre veiledning og oppfølging.

Koronaviruset stengte ned felles arenaer

Skolen skal gi elever og lærlinger basiskunnskap og faglige ferdigheter. I tillegg har skolen et dannelsesoppdrag. Danning og utdanning henger sammen, og er gjensidig avhengige av hverandre.

De daglige aktivitetene i klasserommet og samspillet mellom lærer og elev er det viktigste grunnlaget for den dannelsesprosessen som elevene deltar i. Her utvikles fellesskap og trygghet, selvstendighet og evne til refleksjon side om side med det faglige arbeidet. I tillegg er skolebibliotekene, den kulturelle skolesekken og kantinen viktige arenaer. Da skolene stengte i mars, ble også disse møteplassene utilgjengelige for elevene. Det er vanskelig å måle effekten av redusert fellesskap og sosial kontakt. Framover blir det viktig å ha øynene åpne for at enkeltelever kan ha opplevd dette særlig vanskelig. Det kan også være klokt å planlegge for sosial kontakt og skolefellesskap dersom skolestenging igjen skulle bli aktuelt.

Felles utvikling av IKT og bibliotekjenestene

Høsten 2017 vedtok opplæringsutvalget en strategi for felles utvikling av IKT og bibliotekjenestene i skolen 2017-2025. Skolens ledelse har ansvar for å lage en egen plan for samarbeid og fordeling av ansvarsområder for å sikre at fellestjenesten inngår i det øvrige planverket på den enkelte skole.

I tillegg til å etablere samarbeid mellom IKT og skolebibliotek, jobber skolene med å videreutvikle profesjonsfellesskapet hvor alle fagområdene på skolen inngår. Høsten 2019 ble felles fagnettverk for IKT og skolebibliotek etablert. Dette erstatter to fagfora for IKT og skolebibliotekarere. Fagnettverk for IKT og skolebibliotek er et fylkesnettverk. Utgangspunktet for arbeidet er de fylkeskommunale satsingsområdene, strategiplan for IKT og skolebibliotek og tjenesteavtalen mellom skolene og Digital utviklingsavdeling. Nettverket har et eget styre som ledes av en hovedkompetanseskole. Skolene trenger tid til å jobbe med dette området, og strategiplanen vil derfor bli revidert i henhold til planen, det vil si høsten 2021.

Den teknologiske skolesekken

Et ledd i den nasjonale satsingen på digital kompetanse er en femårig satsing kalt «den teknologiske skolesekken». Tilskudd til innkjøp av digitale læremidler inngår her. Skolene i Rogaland fikk midler i skoleåret 2019-20 og de fleste skolene meldte interesse og fikk midler også for skoleåret 2020-21. Det har også blitt innført en tilskuddsordning som skal bedre lærernes mulighet til å ta i bruk sin programmeringskompetanse. Rogaland har søkt om og fått støtte til kjøp av utstyr i ett av tre år så langt og har to år til å søke. En forutsetning for tildelingen er at det etableres nettverk og delingsarenaer mellom skolene. I Rogaland er det satt ned en ressursgruppe som sørger for faglig deling mellom skolene.

4. Vurderinger som bidrar til læring

«Det har vært litt mye arbeid og oppgaver som skulle leveres inn til tider.»²³

Vurdering for læring er ett av våre satsingsområder for 2017 - 2021. Begrepet *vurdering for læring* omfatter all vurdering som gis underveis i opplæringen og som bidrar til å fremme læring. Tydelige mål og kriterier, faglig relevante tilbakemeldinger, råd om forbedring og involvering i vurderingsarbeidet er viktig. Med innføring av fagfornyelsen legges det enda sterkere vekt på elevenes medvirkning og medbestemmelse. Elever og lærlinger skal selv reflektere over hva de har lært, hvordan de kan jobbe smartere og få større utbytte av opplæringen. Her står lærerens veiledningskompetanse og elevens medvirkning sentralt. Eleven som er sitert innledningsvis mente vurderingssituasjonene ble mer krevende i koronaperioden. Vi vet for lite om hva alle elevene syntes, men viser i dette kapitlet til erfaringer fra andre fylker og det vi vet om vurdering generelt fra Elevundersøkelsen.

God vurderingspraksis legger vekt på at elever, lærlinger og lære kandidater skal:

1. forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem
2. få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
3. få råd om hvordan de kan forbedre seg
4. være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling

Disse fire prinsippene, som er nedfelt i opplæringsloven som rettigheter for eleven, lærlingen og lære kandidaten, er hovedmål for vurdering i skolene våre. God vurderingspraksis bidrar til at eleven forstår selve læringsprosessen bedre. Derfor er det viktig å legge til rette for vurderingssituasjoner som fremmer lærelyst.

Elevene er litt mindre fornøyde med vurderingsarbeidet

I Elevundersøkelsen inngår flere spørsmål om vurdering. Figur 4.1 viser utviklingen på spørsmålene i Elevundersøkelsen knyttet til vurdering for læring fra 2017 til 2019. Gjennomsnittet på den samlede indikatorskåren ble redusert fra 3,5 til 3,4, etter at den økte året før.

²³ Fra undersøkelsen ved Sauda vgs om digital undervisning våren 2020.

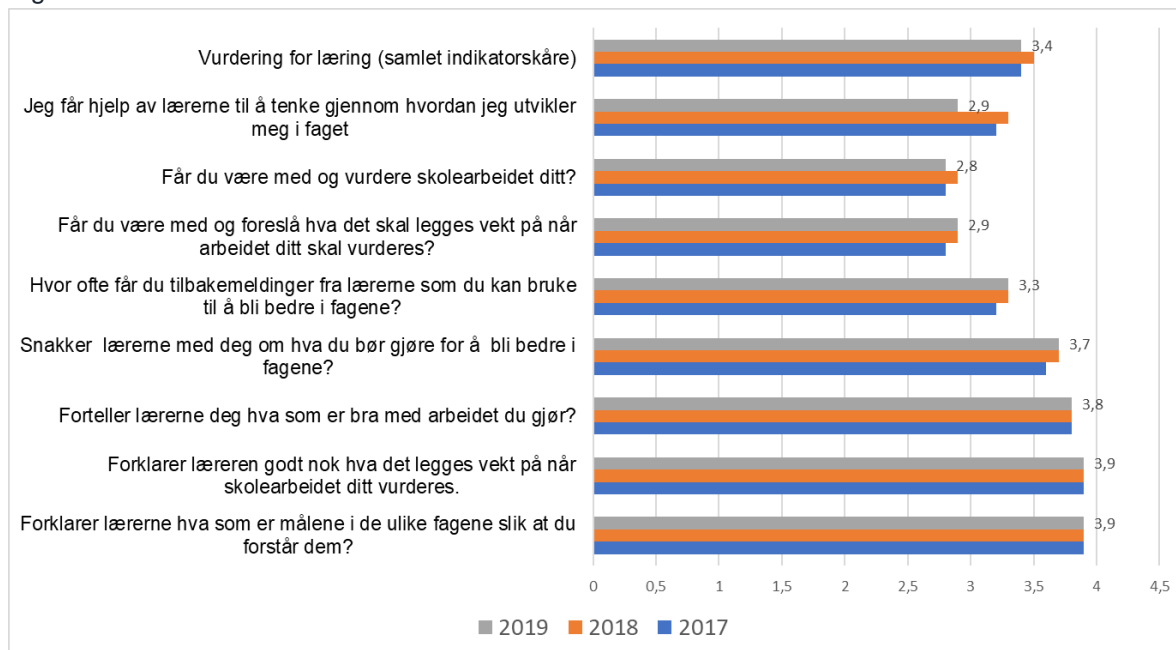
Elevene svarer fortsatt at lærerne er gode til å forklare hva som er målene i faget og hva det legges vekt på når skolearbeidet vurderes. Det er tilbakegang når det gjelder elevenes tilfredshet med i hvilken grad de får hjelp av lærerne til å tenke gjennom hvordan de utvikler seg i faget.

Utdanningsdirektoratet²⁴ viser til at enkelte forskere hevder at så mye som 1/3 av tilbakemeldingene som blir gitt i en læringssituasjon faktisk virker mot sin hensikt. For at en tilbakemelding skal bidra til å fremme læring, bør den gi elevene og lærlingene en oversikt over

- hvor de er i sin læring
- hvor de skal
- hva de bør gjøre for å komme videre i læringen

Formålet med vurdering i fag er å fremme læring og bidra til lærelyst underveis i opplæringen, og også gi informasjon om kompetanse underveis og til slutt. Dette er et viktig forbedringsområde i fagfornyelsen.

Figur 4.1 Resultater fra Elevundersøkelsen 2017-2019 alle trinn. Kilde: Udir



Vurderingsarbeidet under hjemmeskolen

Siden Elevundersøkelsen ble gjennomført høsten 2019, vet vi for lite om hvordan hjemmeundervisningen under koronanedstengingen påvirket vurderingsarbeidet. Hvilke begrensninger gir det å kun møtes digitalt? Det hadde vært ønskelig å kartlegge dette systematisk, men vi har ikke resultater fra Rogaland så langt. Det har imidlertid blitt meldt fra skolene at mange prøvde ut nye vurderingsmetoder da skolene var stengt. Vi får også noen svar i spørreundersøkelsen som er gjennomført ved Sauda

²⁴ Udir: Gi gode faglige tilbakemeldinger <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/underveivurdering/tilbakemeldinger/>

vgs og som det er vist til i kapittel 3. Erfaringene derfra er ikke entydige. Elevenes opplevelser varierer, fra de som er veldig fornøyde, til de som er misfornøyde. Noen elever forteller at de raskt fikk tilbakemeldinger, mens andre kommenterer at det var litt for lite oppfølging.

Forskerne bak undersøkelsen i Oslo og Trøndelag, omtalt i kapittel 3, peker på at en god forståelse av hva som inngår i sluttvurderingen i faget bør være en forutsetning for alt som skjer av undervisning og underveisvurdering. Mange av lærerne som svarte på undersøkelsen er usikre her, og forskerne mener at skolelederne må jobbe mer målrettet med dette. Hvilke erfaringer har ledere og lærere i Rogalandsskolen gjort seg? Opplevde lærerne å få støtte og hjelp i utviklingen av nye møtarenaer og endrede rammer for undervisning og evaluering?

I fjorårets kvalitetsmelding pekte vi på at elever og lærere har ulik oppfatning når det kommer til å involvere elevene i vurderingsarbeidet. Det samme finner forskerne bak denne undersøkelsen. Det er viktig informasjon og et grunnlag for å fortsette å jobbe med å involvere elevene. Det gjelder ikke minst, sier forskerne, hvordan skoleledere og lærere *kommuniserer* med elevene om vurderingsarbeidet. Funnene fra Oslo og Trøndelag kan være et godt utgangspunkt for refleksjon, diskusjon og videre arbeid med vurderinger.

Færre klager

Det har vært en jevn nedgang i antall klager på standpunkt og lokalt gitt eksamen siden 2016. Nedgangen våren 2020 kan til dels forklares med at elevenes eksamen ble avlyst. Dermed kom det ikke klager på lokalt gitt eksamen for elever. Det var åtte klager på privatisteksamen.

Av 148 klager på standpunkt våren 2020, var det 72 som fikk medhold. De vanligste årsakene til klageren fikk medhold, var at standpunktkarakteren ikke var basert på et bredt nok vurderingsgrunnlag og at det var lagt avgjørende vekt på en prøve.

Det var en økning i antall klager på kroppsøving og idrettsfag våren 2020, selv om antallet klager fortsatt er lavt også i disse fagene.²⁵

Samarbeid om vurdering i fag- og yrkesopplæring

Vurdering i fag- og yrkesopplæring skiller seg fra vurdering i skolen ved at lærlingene har deler av den fireårige opplæringen utenfor skolen. I faget *yrkesfaglig fordypning* (YFF) skal vurderingen skje i et samarbeid mellom skole og bedrift. Satsingen Helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY) legger vekt på å styrke samarbeidet mellom skole, bedrift, instruktør og prøvenemnd slik at flest mulig fullfører og består. Sentralt i dette samarbeidet står arbeidet med å etablere et felles vurderingsspråk og felles kriterier for vurdering.

I løpet av 2018/2019 og 2019/2020 har det vært samlinger i hvert av de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. På møtene deltar skoler, bedrifter, lærlinger,

²⁵ 27 klager på kroppsøving og programfag på idrettsfag.

opplæringskontor og prøvenemndsmedlemmer. Målsettingen for samlingene er å se det 4-årige yrkesfaglige opplæringsløpet som en helhet der samtlige har et felles ansvar. Arbeidet i HFY skal medvirke til å gi elevene økt læringsutbytte gjennom et forsterket samarbeid mellom skole og bedrift, og mellom lærere og instruktører. Slik skapes sammenheng og relevans i opplæringen som igjen bidrar til å sikre overganger.

Ved innføring av fagfornyelsen vil vi fortsette arbeidet med å styrke nettverkene mellom skoler, opplæringskontor og lærebedrifter og arbeide videre med felles kriterier for vurdering. Samlingene i HFY vil i tillegg være en viktig arena for kartlegging og prioritering av kompetanseutviklingsbehov knyttet til nye læreplaner og slik også være en del av den nye desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling innen yrkesfag.

5. Økt læringsutbytte og bedre gjennomføring

«Jobbing hjemme har gått fint, og jeg føler jeg har jobbet mer effektivt.»

«Alt ble veldig mye vanskeligere, karakteren sank i så og si alle fag.»

Økt læringsutbytte og bedre gjennomføring er det tredje satsingsområdet vårt. Vi undersøker hvert år hvordan det gikk med elevene som var i videregående opplæring året før. Fullførte de med karakter i alle fag? Hvor mange sluttet på skolen? Det var knyttet stor spenning til skoleårgjennomføring for fjorårskullet som opplevde en skolevår helt annerledes enn vi er vant til. Ville hjemmeskole gi flere skolesluttere? I de innledende sitatene hva vi gitt stemme til to elever som tilhører ytterpunktene i hvordan de opplevde hjemmeskole, en var fornøyd og en strevde veldig.

Ny måleperiode for gjennomføring

Statistisk sentralbyrå har fra publiseringen i 2020 endret måleperiode for gjennomføring fra fem år for alle utdanningsprogram, til fem år for studieforbereende og seks år for yrkesfag. Da undersøkes gjennomføringen for alle elever etter normert tid for opplæringen pluss to år. Tallene tar utgangspunkt i samme årskull elevene startet i videregående opplæring for første gang. Det betyr at vi i denne kvalitetsmeldingen rapporterer på det samme kullet som det ble rapportert på i Kvalitetsmeldingen 2019, men for yrkesfag er tallene supplert med gjennomføringen ett ekstra år. Dette er hovedtrekkene for 2013-kullet:²⁶

- 80,6 prosent har fullført og bestått med studie- eller yrkeskompetanse.
- Flere jenter enn gutter fullfører og består, men gutter og jenter med like karakterer fra grunnskolen har samme gjennomføring.
- Gjennomføringen er høyere på studieforbereende program enn yrkesfag, men elever med like karakterer fra grunnskolen har omtrent samme gjennomføring.

²⁶ Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB). Tallene gjelder de som startet i 2013 og som hadde gått fem år på studieforbereende og seks år på yrkesfag og de ble publisert i 2020.

- I tillegg til 80,6 prosent som fullførte og bestod med fagbrev eller studiekompetanse, har tre prosent fullført planlagt grunnkompetanse, det vil si kompetanse på et lavere nivå enn full yrkes- eller studiekompetanse.

Hva skjedde med de som ikke fullførte og bestod?

3,8 prosent er fortsatt i videregående opplæring.

4,2 prosent har gjennomført Vg3 eller gått opp til fagprøve uten å bestå.

8,4 prosent har sluttet underveis.

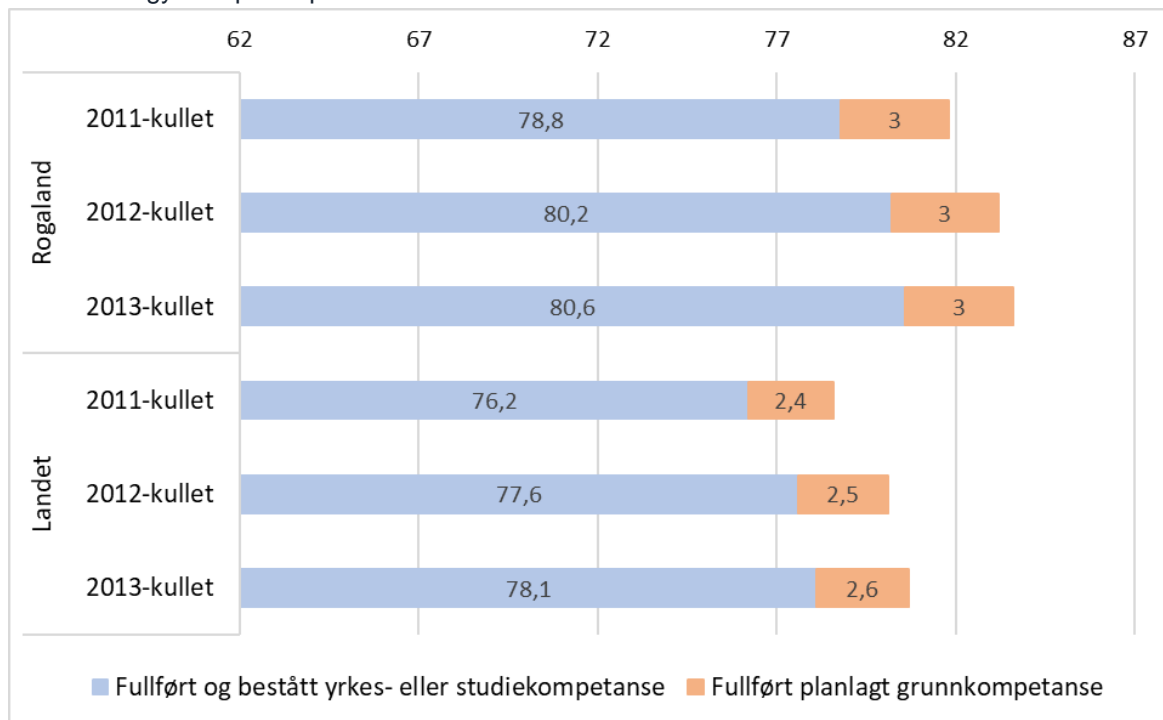
Flere gjennomførte i løpet av fem/seks år

I Rogaland har 80,6 prosent av 2013-kullet gjennomført og bestått i løpet av fem/seks år. SSB bruker gammel fylkesinndeling siden tallene tar utgangspunkt i elever som startet i 2013. Sogn og Fjordane og Akershus har høyest gjennomføring i løpet av fem/seks år, med henholdsvis 83,1 og 81,1 prosent.

Rogaland har en gjennomføring på 88,5 prosent innenfor studieforbereende, og seks fylker har bedre gjennomføring. Innenfor yrkesfag har Rogaland en gjennomføring på 72,8 prosent, og bare Sogn og Fjordane har høyere andel som fullfører og består. Sogn og Fjordane har best gjennomføring av alle fylker innenfor både studieforbereende og yrkesfaglige utdanningsprogram, med henholdsvis 91,6 og 75,2 prosent.

Gjennomføringen for tidligere årskull i figur 5.1 er justert for den nye beregningsmåten på fem/seks år og viser at det fra 2011- til 2013-kullet har vært en økning på 1,8 prosentpoeng i Rogaland og 1,9 prosentpoeng i landet. Andelen som gjennomfører grunnkompetanse har vært stabil i Rogaland i denne treårsperioden, mens den har økt litt i resten av landet. Andelen som gjennomfører planlagt grunnkompetanse er høyere i Rogaland enn gjennomsnittet for landet.

Figur 5.1 Andel av 2011-, 2012- og 2013-kullet som har fullført og bestått med yrkes- eller studiekompetanse og planlagt grunnkompetanse etter fem/seks år i Rogaland og landet. Merk at akse begynner på 62 prosent. Kilde: SSB.

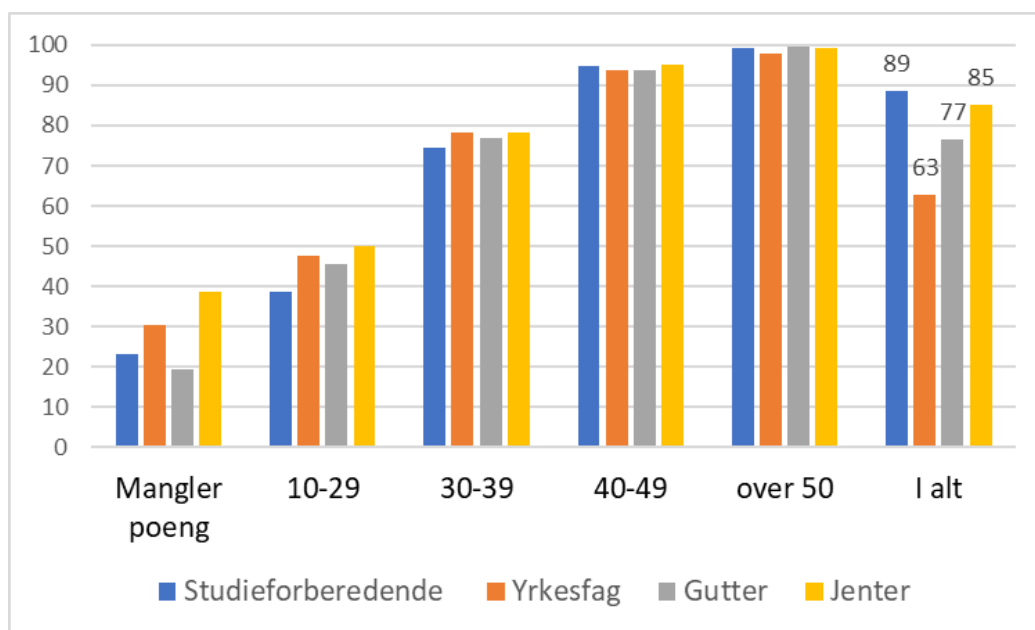


Karakterer fra grunnskolen har stor betydning

Jenter har høyere gjennomføring enn gutter. Elever ved studieforberedende utdanningsprogrammer har bedre gjennomføring enn de som tar yrkesfag. Begge deler henger sammen med karakterer fra grunnskolen: Jenter har bedre karakterer fra grunnskolen enn gutter. Elever på studieforberedende har i snitt bedre karakterer fra grunnskolen enn elever på yrkesfag. Det er dermed små forskjeller når elever med like karakterer sammenlignes, som vist i figur 5.2.

Elever som kommer til videregående opplæring med karakter i færre enn halvparten av fagene fra grunnskolen, betegnes som elever med manglende grunnskolepoeng. Figuren viser at flere jenter enn gutter som manglet grunnskolepoeng fullførte og bestod med fagbrev eller studiekompetanse. Dette henger sammen med at flere gutter enn jenter som mangler karakterer fra grunnskolen gjennomfører planlagt grunnkompetanse. Figur 5.2 viser også at elever som manglet poeng eller hadde 10-29 poeng fra grunnskolen, har noe bedre gjennomføring på yrkesfag enn på studieforberedende.

Figur 5.2 Gjennomføring i løpet av fem/seks år fordelt på kjønn og utdanningsretning etter grunnskolekarakterer. Karakterene omregnes til en poengsum der 60 er høyeste mulige sum (karakteren 6 i alle fag). Elever med karakter i færre enn halvparten av fagene, får mangler grunnskolepoeng. Kilde: SSB.



Selv om elever og lærlinger har bedre gjennomføring jo høyere karakterer de har fra grunnskolen, har det skjedd en betydelig utvikling over tid (tabell 5.1). Blant elevene som begynte i videregående opplæring i 2006, fullførte og bestod 17,8 prosent i løpet av fem/seks år. I 2013-kullet er denne andelen 47 prosent. Blant elever som hadde 30-39 poeng fra grunnskolen har gjennomføringen økt fra 56,1 prosent i 2006-kullet til 77,4 prosent i 2013-kullet. Det betyr at vi lykkes bedre med å realisere elevene og lærlingenes potensial i dag enn vi gjorde bare 7 år tilbake i tid. Det viser også at økningen i gjennomføring de siste årene har skjedd i form av en kvalitetsforbedring av opplæringen særlig for elever med lave karakterer fra grunnskolen.

Tabell 5.1 Andel som gjennomførte og bestod med fag-/svennebrev eller studiekompetanse i løpet av fem/seks år etter karakterpoeng fra grunnskolen for elever og lærlinger som startet i Vg1 i 2006 og 2013. Totalt og for hver utdanningsretning. Kilde SSB

	Totalt		Studieforberevende		Yrkesfag	
	2006-kullet	2013-kullet	2006-kullet	2013-kullet	2006-kullet	2013-kullet
10-29 poeng	17,8	47,0	3,3	38,6	19,3	47,5
30-39 poeng	56,1	77,4	41,9	74,5	58,8	78,4
40-49 poeng	85,8	94,6	84,7	94,8	86,9	93,9
50 poeng eller flere	96,5	99,3	96,6	99,4	95,8	97,9
Manglende grunnskolepoeng	32,2	27,3	22,7	23	45,7	30,3

Innvandrerelever har bedre gjennomføring enn landsgjennomsnittet

Høsten 2013 begynte 622 elever med innvandrerbakgrunn i videregående opplæring i Rogaland. 431 var født utenfor Norge, mens 191 var norskfødte med innvandrerbakgrunn. 45 prosent av innvandrerne og 64,4 prosent av norskfødte med innvandrerforeldre begynte på studieforbereende utdanningsprogram mot 51,5 i den øvrige befolkningen. Gjennomføringen blant innvandrere er bedre i Rogaland enn i landet totalt, mens gjennomføringen blant norskfødte med innvandrerbakgrunn er litt lavere i Rogaland. Tallene viser også at norskfødte med innvandrerforeldre i Rogaland har litt lavere gjennomføring enn landsgjennomsnittet både på yrkesfag og studieforbereende (ikke vist i tabellen).

Tabell 5.2 Gjennomføring i løpet av fem/seks år for innvandrerelever, norskfødte med innvandrerforeldre og øvrig befolkning. Kilde: SSB

	Antall Rogaland	Fullført og bestått Rogaland	Fullført og bestått landet
I alt	6085	80,6	78,1
Innvandrere	431	67,7	61,3
Norskfødte med innvandrerforeldre	191	73,8	75,8
Den øvrige befolkningen	5463	82,4	80,2

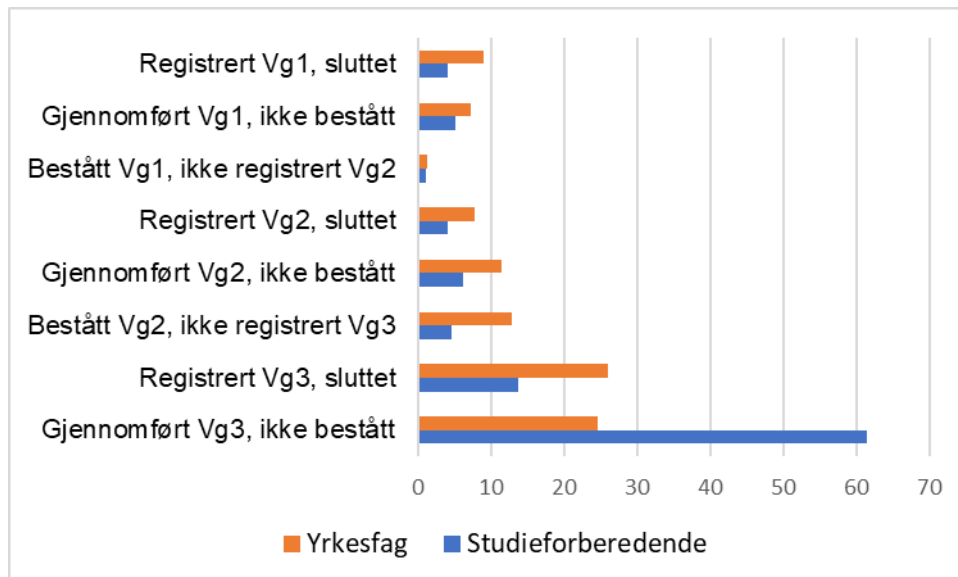
Nærmere om elever og lærlinger som ikke fullførte etter fem/seks år

Mange tror at de 19 prosentene i Rogaland som ikke har fullført og bestått med yrkes- eller studiekompetanse, er «fracfallselever». Dette er ikke korrekt. Som vist foran har 3 prosent fullført planlagt grunnkompetanse, mens 3,8 prosent fortsatt er i videregående opplæring.

Da står vi igjen med at 13 prosent av de som startet opplæringen i 2013 i løpet av fem/seks år enten har gjennomført uten å bestå eller sluttet underveis i opplæringsløpet sitt. Av disse begynte 197 på studieforbereende og 540 på yrkesfag. Det store flertallet (mer enn sju av ti) av dem som ikke har fullført og bestått innenfor studieforbereende utdanningsprogram, kom så langt som til Vg3-nivå. Innenfor yrkesfag er bildet mer blandet. Men også innenfor yrkesfag har mer enn halvparten kommet til Vg3-nivå. En fjerdedel av disse begynte i lære, påbygg eller Vg3 i skole, men sluttet underveis. En fjerdedel har gjennomført fagprøve eller Vg3 (for det meste påbygging til Vg3 studiekompetanse) uten å bestå. Rundt en fjerdedel har kommet til Vg2-nivå. De kan ha blitt hindret i å fortsette fordi de ikke har fått læreplass, eller fordi de er ukvalifisert for læreplass fordi de har gjennomført, men ikke bestått Vg2.

Blant dem som ikke har fullført og bestått, er det dermed veldig mange som har gjennomført store deler av opplæringsløpet. Her ser vi et potensial for å øke gjennomføringen ved å målrette innsatsen bedre for at flere skal fullføre og bestå opplæringen.

Figur 5.3 Prosentvis fordeling av elever og lærlinger som ikke har gjennomført og bestått etter fem/seks år etter hvilken utdanningsretning de startet på i Vg1. Elever og lærlinger som fortsatt er i videregående opplæring eller som har fullført planlagt grunnkompetanse er ikke med i tallene. Kilde: SSB



80 prosent av lærlingene fikk fag- eller svennebrev

Tallene for gjennomføring i løpet av seks år viste at andelen som fullfører yrkesfag er lavere enn på studieforberedende. En stor andel slutter i overgangen mellom Vg2 og lære, enten fordi de ikke får lære plass eller fordi de velger det selv. Men hvor mange av dem som begynner i lære, fullfører med fag- eller svennebrev?

Utdanningsdirektoratet publiserer på nettstedet [skoleporten](https://skoleporten.udir.no) en indikator som viser hvor stor andel av dem som begynte i lære, som oppnår fagbrev.

På landsbasis hadde 77,1 prosent fra 2016-kullet (de som startet i lære i 2015) fullført med fagbrev tre år etter. Andelen i Rogaland var 82,7 prosent. Oppland og Sogn og Fjordane hadde høyest andel lærlinger som fullførte og bestod læretida i løpet av tre år, med 85,8 og 85,1 prosent.²⁷

SSB har i en rapport undersøkt hvordan det gikk med søkere som ikke fikk lære plass.²⁸ Rapporten viser at Rogaland er det fylket der flest søkere får lære plass (82 prosent av søkerne), mens færrest får lære plass i Østfold (65 prosent). Det er en tydelig forskjell i å fullføre og bestå videregående opplæring etter om man har fått lære plass eller ikke. Blant de som ikke har fått lære plass har 56 prosent fullført og bestått innen utgangen av skoleåret 2018/2019, nær 31 prosentpoeng lavere enn de som har fått lære plass. Sannsynligheten for å fullføre og bestå er større for dem som får lære plass enn dem som ikke får det, selv om det kontrolleres for bakgrunnskjennetegn som grunnskolepoeng og karakterer fra Vg2. Derimot har

²⁷ Lenke til tabellen (trykk fylker for alle fylkestall): <https://skoleporten.udir.no/rapportvisning/fag-og-yrkesopplaering/gjennomfoering/gjennomfoering-av-laeretiden/rogaland-fylke?utdanningstype=-&program=-&kohort=2016&sammenstilling=11&fordeling=2>

²⁸ Hvordan går det med elever som ikke får lære plass? <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-elever-som-ikke-far-laereplass>

innvandrere som får lærekontrakt, høyere sannsynlighet for å fullføre og bestå enn den øvrige befolkningen.

Betydelig høyere gjennomføring etter ti år

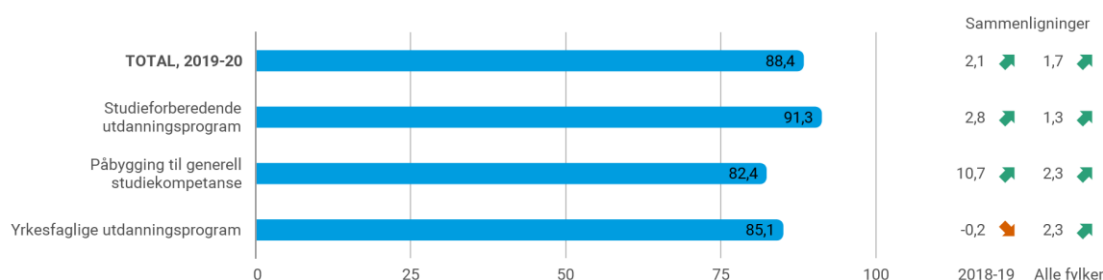
Vi vet at mange oppnår yrkes- eller studiekompetanse også etter målepunktet *fem år etter oppstart i videregående*. Ser vi på 2009-kullet, som hadde en gjennomføring på 73,9 prosent etter fem år, har 83,1 prosent fullført og bestått videregående opplæring etter ti år. Dette er en økning på 9,2 prosentpoeng.

Økningen er særlig stor innenfor yrkesfaglige utdanningsprogram, som økte fra 66,4 til 79,1 prosent fullført og i perioden fra fem til ti år etter oppstart i videregående skole (en økning på 12,7 prosentpoeng). Av dem som startet på studieforberevende utdanningsprogram, økte gjennomføringen fra 82 til 87,5 prosent (5,5 prosentpoeng).

Økning i skoleårsfullføring – men ikke på yrkesfag

Andelen som fullfører og består et skoleår angir ferskere tall for gjennomføring. Vi kaller det skoleårsfullføring. Mens tallene for gjennomføring i løpet av fem år omfatter både elever og lærlinger, gjelder tallene for skoleårsfullføring kun elever.

Figur 5.4 Skoleårsfullføring i Rogaland 2019/2020 etter utdanningsretning sammenlignet med 2018/2019. Kilde: H&H

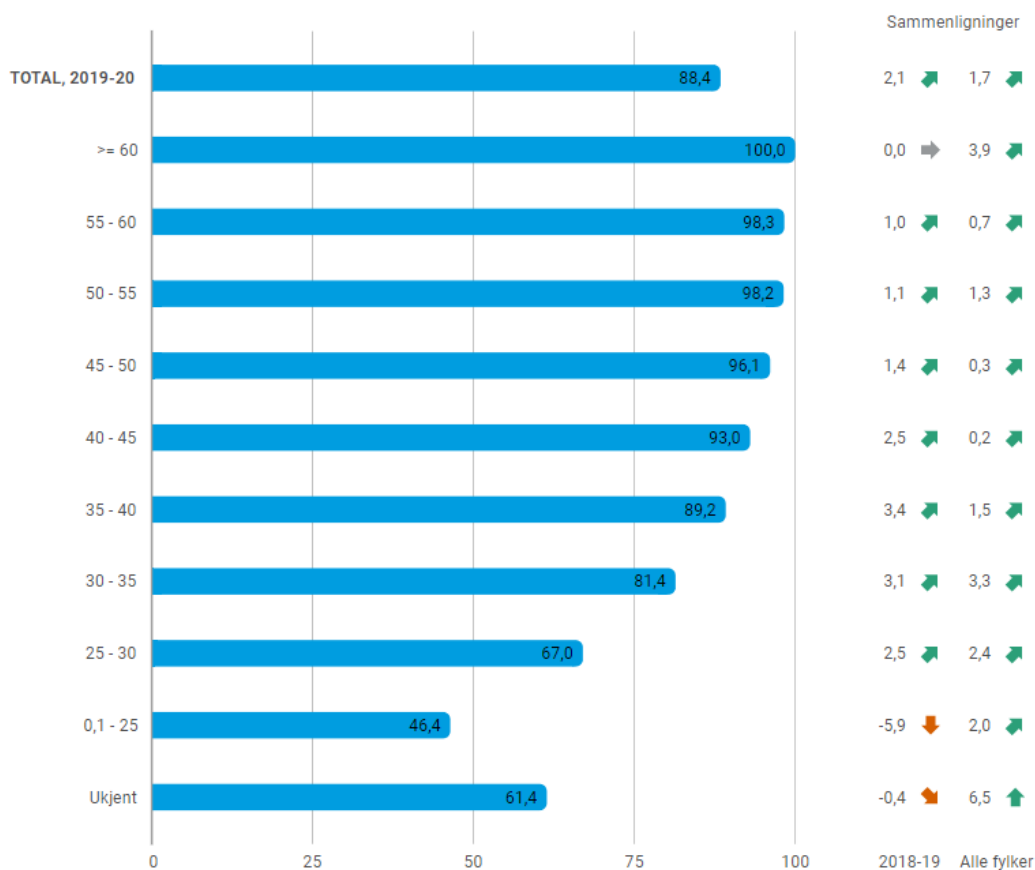


Skoleårsfullføringen 2019/2020 var litt bedre enn skoleåret før. At eksamen ble avlyst, forklarer trolig mye av økningen. Forbedringen har i hovedsak skjedd innen påbygging til generell studiekompetanse, med en økning på 10,3 prosentpoeng. Påbyggelever i Rogaland har også mer enn tre prosentpoeng bedre gjennomføring enn påbygg i landet under ett. Det har også vært en liten økning innenfor studieforberevende utdanningsprogram. Innenfor yrkesfag ble gjennomføringen redusert med 0,7 prosentpoeng, men gjennomføringen er høyere enn landsgjennomsnittet for yrkesfag.

Etter første termin skoleåret 2019/2020 viste tallene (ikke publisert her) at gjennomføringen i Rogaland samlet var 0,6 prosentpoeng lavere enn etter 1. termin året før, men at det var minst reduksjon blant elever med lave karakterer fra grunnskolen (0,1 prosentpoeng lavere enn året før). Etter at skoleåret var slutt, viste imidlertid tallene en økning i samlet gjennomføring og at reduksjonen i skoleårsfullføring har vært størst blant elevene med lavest karakter fra grunnskolen.

Det er dermed grunn til å tro at det er elever med lave karakterer fra grunnskolen som har hatt minst utbytte av hjemmeundervisning i koronaperioden.

Figur 5.5 Skoleårsfullføring 2019/2020 etter karaktergrupper fra grunnskolen. Sammenlignet med året før og alle fylker (2019/2020). Kilde: Hjernene og hjertet



Flere elever fikk karakter i alle fag

Ved skoleårets slutt får alle elevene som var i videregående skole per 1. oktober en *fullføringskode* som indikerer om de har «fullført og bestått» (B), «fullført og ikke bestått» (I), om de «mangler grunnlag for vurdering» (M), tar skoleåret over to år, og fortsatt «holder på med utdanningen» (H) eller har sluttet (S).

Sammenlignet med skoleåret 2018/2019, fikk færre elever karakteren 1 og «fullført og ikke bestått» og færre fikk «mangler grunnlag for vurdering». Det var også færre som sluttet.

Tabell 5.3 Fordeling av fullføringskoder alle utdanningsprogram skoleåret 2018/2019 og 2019/2020. Kilde: Hjernene og hjertet

	2019/2020	2018/2019
Fullført og bestått (B)	88,4	86,3
Fullført og ikke bestått (I)	2,3	3,9
Mangler grunnlag (M)	4,2	4,8
Holder på med utdanning (H)	2,2	1,8
Sluttet (S)	2,9	3,2

I perioden fra mars og ut skoleåret, førte ikke skolene fravær på vitnemålet eller kompetansebeviset. Fravær i denne perioden skulle heller ikke regnes som udokumentert etter reglene om fraværsgrensen i videregående skole. Færre elever mistet dermed karakter på grunn av fraværsgrensa. Det var likevel krav til aktiv deltakelse i opplæringen slik at læreren skulle få grunnlag til å vurdere kompetansen. I kvalitetsmeldingen for 2019 ble den høye andelen som fikk «mangler grunnlag for vurdering» trukket fram som et forbedringsområde. Etter skoleåret 2019/2020 var det 652 elever (4,2 prosent) som ikke fikk karakter på grunn av manglende vurderingsgrunnlag, og dette er fortsatt et høyt antall. Det er grunn til å tro at bedre dialog mellom lærer og elev om forventninger og retningslinjer knyttet til vurderingsarbeid kan bidra til å redusere andelen.

Tilbud om sommerskole

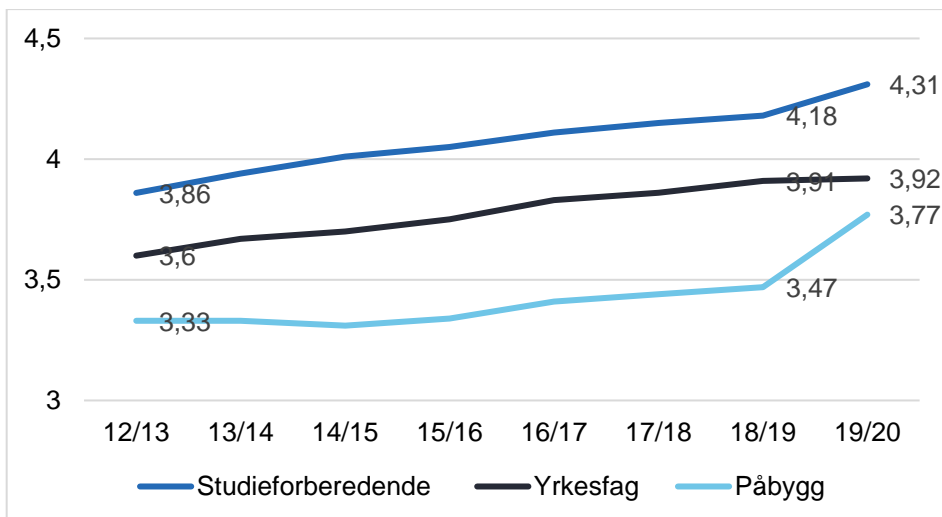
Rogaland fylkeskommune har i ti år hatt et tilbud om sommerskole for elever med karakteren 1 i fagene matematikk og samfunnsfag. Hensikten er at disse gjennom intensiv opplæring etterfulgt av eksamen får anledning til å bestå faget. Årlig har rundt 100 elever benyttet seg av tilbudet, og flertallet av disse har fullført og bestått. Fra sommeren 2019 besluttet fylkestinget at tilbudet med sommerskole for elever med karakteren 1 utvides til også å omfatte elever i studiespesialiserende utdanningsprogram og elever med ikke vurdering (IV) i begge utdanningsprogram.

Etter skoleåret 2019/20 ble det gjennomført sommerskole i matematikk, naturfag, norsk og kroppsøving. Av 100 oppmeldte kandidater, gjennomførte 91 eksamen og 89 prosent av disse bestod (81 elever). Elevene som bestod, fikk endret sin fullførkode til bestått for skoleåret 2019/2020.

Økning i samlet karaktersnitt

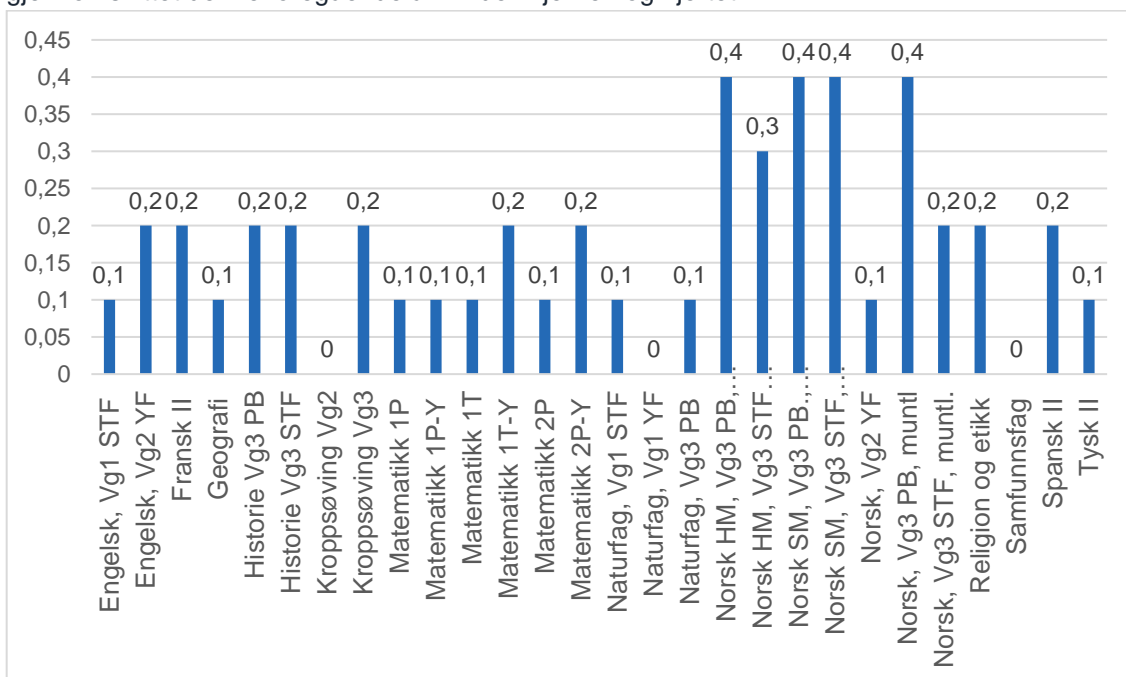
På grunn av koronapandemien ble det ikke gjennomført ordinær eksamen våren 2020, og det var usikkert hvordan dette ville slå ut på elevenes samlede karaktersnitt. Tallene viser at det har vært en økning i samlet karaktersnitt på studieforberedende utdanningsprogram og påbygging til generell studiekompetanse, noe som tyder på at bortfall av eksamen har økt karaktergjennomsnittet. Innenfor studieforberedende utdanningsprogram fant det aller meste av økningen sted innenfor Vg3 (ikke vist i figuren) og økningen var litt større for jenter enn for gutter. Innenfor Vg3 studieforberedende økte gjennomsnittlig karakterpoengsum for gutter fra 3,88 til 4,16, en økning på 0,28 karakterpoeng. For jenter gikk økningen fra 4,28 til 4,59, altså 0,31 karakterpoeng høyere.

Figur 5.6 Utvikling i samlet karaktersnitt etter utdanningsretning skoleårene 2012/2013 til 2019/2020. Kilde: Hjernene og hjertet Merk at aksen begynner på 3 og slutter på 4,5



Noe av økningen i karaktersnitt kan skyldes bortfall av eksamen. Men vi ser også at standpunktkarakterene økte fra tidligere år. I figur 5.7 sammenlignes standpunktkarakterer i fellesfag skoleåret med gjennomsnittet som ble gitt de fire foregående år, og figuren viser endringen. Vi ser at det har vært størst økning i norskfagene, men også i fag som normalt ikke avsluttes med skriftlig eksamen, som religion og etikk og kroppsøving på Vg3. Organisasjonene framhever at høyere karakternivå til standpunkt ikke kan oppfattes som et uttrykk for at elevene har lært mer gjennom hjemmeundervisning.

Figur 5.7 Endring i gjennomsnittskarakter fellesfag standpunkt skoleåret 19/20 versus gjennomsnittet de fire foregående år. Kilde: Hjernene og hjertet



Hva påvirker skoleårsfullføring?

Tidligere karakterer er den faktoren som i størst grad påvirker elevenes fullføring. Elever med høye karakterer fra grunnskolen har høyest gjennomføring. Det er likevel forskjeller mellom skolene i hvor stor grad de lykkes med gjennomføringen for elever med lave karakterer fra grunnskolen. Ved Strand videregående skole fullførte og bestod 83,3 prosent av elevene med 0,1-25 poeng fra grunnskolen, mot 46,1 prosent i fylket totalt. Som nevnt er det elever med lave karakterer fra grunnskolen som har hatt størst tilbakegang skoleåret 2019/2020, skoleåret før fullførte og bestod 52,7 prosent av elevene med 0,1-25 poeng fra grunnskolen.

Tabell 5.4 Skoleårsgjennomføring skoleåret 2019/2020 etter kjønn og karakterpoeng fra grunnskolen. Kilde: H&H

	>=55	50-55	45-50	40-45	35-40	30-35	25-30	0,1-25	Ukjent	Totalt
Gutter	99,0	98,2	96,3	93,7	90,3	83,1	68,1	49,1	59,8	87,0
Jenter	98,1	98,2	96,0	92,4	87,7	78,6	64,7	40,8	63,2	89,7
Totalt	98,3	98,2	96,1	93,0	89,2	81,4	67,0	46,4	61,4	88,4
Antall	471	1979	3160	3305	2755	1960	945	323	708	15606

Gutter og jenter som har samme karakterpoengsum fra grunnskolen, har omtrent samme gjennomføring. Når flere jenter allikevel gjennomfører og består, har det sammenheng med at jenter har bedre karakterer fra grunnskolen. For eksempel utgjør gutter mindre enn en tredjedel av elevene som har mer enn 55 poeng fra grunnskolen, mens 2/3 av elevene med 0,1-25 og 25-30 poeng fra grunnskolen er gutter.

I hvilken grad bidrar våre skoler til elevenes læring?

Utdanningsdirektoratet publiserer årlig skolebidragsindikatorer basert på skoleårsresultater.²⁹ Hver elev som begynner på videregående skole, har med seg mange forutsetninger som påvirker den enkelte elevens resultater. Hva som kan tilskrives skolens innsats, er uklart. For å kunne måle skolens bidrag, må vi skille ut den delen av læringsresultatet som skyldes forutsetningene elevene har med seg når de begynner på videregående skole. Når denne kartleggingen gjennomføres, tar Udir høyde for - eller kontrollerer for - variasjoner som kan forklares med tidligere karakterer, kjønn, utdanningsprogram og trinn, slik at vi sammenligner elever med de samme forutsetningene. Det vil også finnes forutsetninger som vi ikke klarer å ta høyde for.

For å måle skolens bidrag, tas det utgangspunkt i landsnivået for elever med samme forutsetninger. Dette kaller vi *forventet resultat*. Deretter sammenholdes skolens faktiske resultat med det forventede resultatet. Denne differansen kalles skolens bidrag.

²⁹ Les mer om skolebidragsindikatorer i OU-sak 6/20

Skolebidragsindikatorerne viste at for skoleåret 2018/2019, bidro skolene i Rogaland med mindre enn landsgjennomsnittet til årsbestått (skoleårgjennomføring) innenfor studieforberevende utdanningsprogram, mens de hadde et positivt skolebidrag innenfor yrkesfag. Det vil si at elever *med samme forutsetninger* i andre fylker (samme kjønn, samme tidligere karakterer, samme utdanningsprogram osv.) gjorde det bedre enn elevene fra Rogaland på studieforberevende utdanningsprogram og motsatt på yrkesfag. Noen av våre skoler har hatt et positivt skolebidrag over flere år. Rogaland har de to siste skoleårene ligget helt på landsgjennomsnittet når det gjelder skolebidraget til karakterpoeng.

Skolebidragsindikatorerne skal først og fremst betraktes som et supplement til andre informasjonskilder i kvalitetsvurderingssystemet. På oppdrag fra en ekspertgruppe for skolebidrag som skal bidra med kunnskap om hvordan skoler og skoleeiere bedre kan drive et systematisk kvalitetsutviklingsarbeid, analyserte SSB sammenhenger mellom skolebidragsindikatorer og andre forhold ved skolen.³⁰ De fant at sannsynligheten for at videregående skoler over tid bidrar mer enn forventet til å få elevene ved studieforberevende utdanningsprogram til å fullføre og bestå, øker jo større elevenes opplevelse av trivsel, støtte fra lærer, mestring og motivasjon er. Små skoler, mindre dags- og timesfravær, lavere andel innvandrerelevanter og lavere andel elever med høyt utdannede foreldre er også faktorer som øker sannsynligheten for å være en skole som bidrar mer enn forventet til årsbestått.³¹

Det som kjennetegner skoler med yrkesfaglig studieprogram som bidrar mer enn forventet til å få elevene til å fullføre og bestå når alle skolekjennetegn tas hensyn til, er at skolen har høy lederstabilitet, lavere andel lærere eldre enn 40 år, lavere andel foreldre med høy utdanning, mindre opplevelse av faglig utfordring og høyere opplevelse av motivasjon, trivsel, større fra lærerne og opplevelse av mestring. Private yrkesfaglige skoler gjør det bedre enn offentlige.

Det har blitt trukket fram at SSB er kritiske til enkelte forhold ved skolebidragsindikatorerne, men dette gjelder i hovedsak indikatorerne i grunnskolen. SSB påpeker at det å bidra mer eller mindre enn forventet til elevenes læring ikke kan reduseres til enkle forklaringer, men likevel gir overblikket og sammenhengene med andre variabler nyttig informasjon. Like fullt må vi være oppmerksomme på at SSB har studert sammenhenger i form av korrelasjoner, ikke årsakssammenhenger, og at det sannsynligvis er flere forhold ved skolen som har betydning, og som ikke lar seg fange opp gjennom eksisterende data.

Færre elever sluttet i løpet av skoleåret

Andelen elever som har sluttet i løpet av skoleåret har gått ned de siste årene og var skoleåret 2019/2020 på 2,9 prosent, landsgjennomsnittet var 3,1 prosent. Forskjellen

³⁰ Kapittel 5 i rapporten som finnes her:

<https://nettsteder.regjeringen.no/skolebidrag/files/2020/09/Kunnskapsgrunnlag-Ekspertgruppe-for-skolebidrag.pdf>

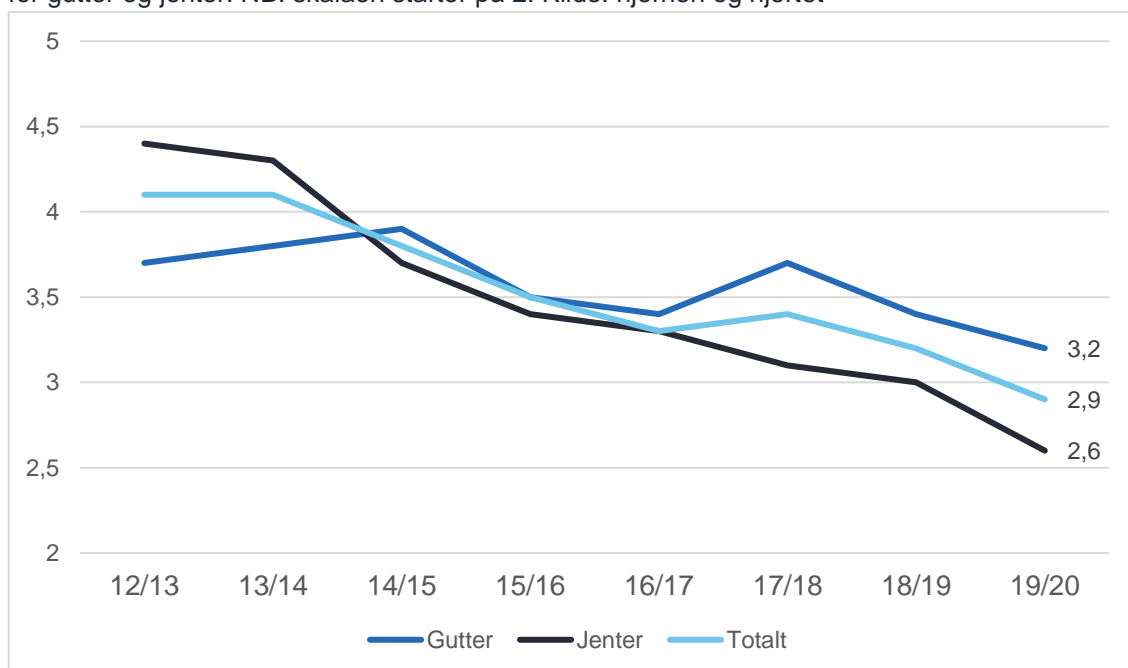
³¹ Rapporten «Hva kjennetegner skoler og kommuner som bidrar til elevenes læring»

https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/422685?_ts=17424dc4710

mellom jenter og gutter fortsetter å øke, ved at en større andel gutter enn jenter slutter. Vi vet ikke årsaken til at forskjellen mellom gutter og jenter øker, men i Kvalitetsmeldingen 2019 ble det vist til at støttetjenestene og Ungdata peker i samme retning; at jenter i større grad ber om hjelp når noe er vanskelig. I tillegg vet vi at lave karakterer fra grunnskolen øker sannsynligheten for at elever slutter. Om lag 20 prosent av elevene som hadde fra 0,1-25 poeng sluttet i løpet av skoleåret. Elever med 0,1-25 poeng utgjorde likevel bare 14 prosent av alle som sluttet, så det er ikke bare blant elever med lave karakterer vi finner sluttere. Videre viser tallene at 13 prosent av alle som sluttet hadde over 40 grunnskolepoeng.

Skoleåret 2019/2020 sluttet 448 elever fra videregående opplæring etter 1. oktober. En tredjedel av disse (142 elever) sluttet i løpet av oktober, før de begynte å ta ut av retten til videregående opplæring.³² Nesten halvparten (198 elever) sluttet i november til februar og en fjerdedel (108 elever) i mars eller senere. De to siste gruppene har dermed brukt ett år (av totalt fem år) av ungdomsretten. Sammenlignet med skoleåret 2018/2019 sluttet færre elever i perioden mars til juni. Koronapandemien førte dermed til en reduksjon i andelen elever som sluttet.

Figur 5.8. Andelen elever som sluttet i løpet av skoleåret. Utvikling fra 2012/2013 til 2019/2020 for gutter og jenter. NB: skalaen starter på 2. Kilde: hjernen og hjertet



³² Les mer om når elevene bruker av opplæringsretten sin: <https://www.vilbli.no/nb/nb/no/nar-bruker-du-av-opplaeringsretten-din/a/029101>

Flere hevet lærekontrakten

Litt flere lærlinger hevet lærekontrakten i 2019 enn i 2018, men det er også inngått flere lærekontrakter totalt.

Tabell 5.5 viser at fra 2018 til 2019 var det en stor økning i andelen som hevet lærekontrakten på grunn av feilvalg. Feilvalg er problematisk, spesielt når det blir avdekket så sent i opplæringsløpet. Denne problemstillingen må utredes, og nødvendige tiltak må iverksettes med sikte på å redusere antall hevinger knyttet til feilvalg.

Personlige årsaker oppgis oftest som årsak til heving av kontrakter, og gjelder for 30 prosent av hevingene i 2019. Fylkeskommunens pedagogisk psykologiske tjeneste (PPT) kan hjelpe bedrifter med veiledning når lærlinger har personlige utfordringer. I noen tilfeller kommer de for seint inn i sakene. Bedrifter har ofte mindre erfaring og kunnskap om psykiske vansker og sosiale utfordringer enn skolene. Lærlinger omfattes av lærebedriftens bedriftshelsetjeneste der det er aktuelt, men denne har ikke nødvendigvis god nok kompetanse på utfordringene ungdom kan oppleve. Derfor er det avgjørende at bedriftene vet om at det finnes gode muligheter for rådgivning og tilrettelegging som kan støtte både bedriften og lærlingene i å forhindre at lærlinger avslutter opplæringen.

Tabell 5.5: Årsak til heving av kontrakter i perioden 2015 – 2019. Absolutte tall. Kilde: Vigo

	2015	2016	2017	2018	2019
Brudd på arbeidslivets regler	35	24	27	30	22
Feilvalg	80	84	81	95	111
Flyttet	28	30	28	25	20
Fått annet arbeid	18	16	18	30	40
Manglende oppholdstillatelse	0	0	0	1	0
Personlige årsaker	86	105	113	129	106
Økonomiske årsaker	8	13	8	9	7
Annen frafallsårsak/ikke oppgitt	21	49	49	32	52
Totalt	276	321	324	353	359

Nye grupper i oppfølgingstjenesten

Oppfølgingstjenesten (OT) følger opp ungdom med rett til videregående opplæring som ikke søker, takker nei til eller slutter i videregående opplæring. Ungdommene får tilbud om opplæring, arbeid eller andre tiltak som på sikt kan gi mulighet for kompetansefremmende opplæring. De siste årene har avdekket at flere av ungdommene har komplekse utfordringer som krever større grad av tverrfaglig samarbeid og skreddersøm. OT har ansvar for å koordinere og samordne den tverrfaglige innsatsen.

Skoleåret 2019-2020 ble 3755 ungdommer meldt til OT, og alle ble kontaktet og kartlagt. I januar 2020 ble OT Rogalands målgruppe utvidet til å gjelde ungdom opp til 24 år, og med det økte målgruppen med 242. Etter OTs kartlegging sjekkes en del av ungdommene ut av målgruppen.

Nasjonalt er oppfølgingstjenestens målgruppe redusert de siste årene. Det gjelder også for Rogaland dersom vi ser på den lovfestede målgruppen som er 16-21 år. Nedgangen kommer av at flere fullfører videregående opplæring. Rogaland har imidlertid valgt å utvide målgruppen til 25 år og ha en aktiv rolle i det forebyggende arbeid på skolene og i fagopplæringen.³³ Skoleåret 2019/2020 år omfattet dette arbeidet 712 elever og lærlinger. OT har også en aktiv rolle i Glidelåssamarbeidet, med ansvar for å koordinere oppfølgingen fra grunnskole og over i videregående opplæring. 62 elever deltok i Glidelåsen forrige år (se også kap. 3).

Samarbeidet med NAV-Rogaland er utvidet, med større oppmerksomhet på ungdom med ungdomsrett som er registrert i NAV, men som ikke har fullført videregående opplæring. Sist skoleår gjaldt det 499 ungdommer opp til 25 år. Det er innført forpliktende samarbeidsrutiner, og OT tilbyr veiledning sammen med ungdommens NAV-veileder.

OT Rogaland har som mål om å komme i kontakt med alle ungdommer i målgruppen. For 2019/20 var landsgjennomsnittet for «ukjente ungdommer» 7,2 prosent, mens andelen i Rogaland var 1,9 prosent.

Tilrettelagt opplæring

Elever kan motta tilrettelagt opplæring etter sakkyndig vurdering som konkluderer med et behov for omfattende tilpasset opplæring. Elevene får en individuell opplæringsplan (IOP) i fag hvor de ikke følger ordinære læreplanmål, og de oppnår grunnkompetanse. De fleste elevene som har rett til spesialundervisning, får dette i egne tilrettelagte opplæringsløp. I noen tilfeller kan elever også motta spesialundervisning og fortsatt gå mot fulle læreplanmål.

Tabell 5.4 Antall elever i spesialundervisning skoleåret 2018/2019 og 2019/2020 og antall og andel som sluttet. Kilde: Vigo

	2018/2019			2019/2020		
	Antall	Antall sluttet	% sluttet	Antall	Antall sluttet	% sluttet
Arbeidstrening	283	19	6,7	258	14	5,4
Hverdagslivstrening	64	3	4,7	55	2	3,6
Grunnkompetanse i egen gruppe	269	43	16	272	46	16,9
Grunnkompetanse i ordinære klasser	78	24	30,8	66	7	10,6
Totalt	694	89	12,8	651	69	10,6

³³ Jamfør OU-sak 43/19 Organisering av tilbud for ungdom 22-24 år som ikke har bestått videregående opplæring.

Antallet elever som går i tilrettelagt opplæring har vært stabilt de siste årene. Men vi ser at andelen elever som slutter i løpet av skoleåret (etter 1. oktober) er forholdsvis høy i noen grupper. Det har vært en positiv nedgang i andel sluttet blant elever som går mot grunnkompetanse i ordinære klasser.

Lærekandidatordningen

I kapittel 2 ble det vist at det er 101 lærekandidater i et opplæringsløp og at 27 lærekandidater avla prøve i 2019. En rapport fra NIFU³⁴ viser at Rogaland i liten grad tar i bruk lærekandidatordningen. Målgruppen for lærekandidatordningen er elever som har utfordringer med å gjennomføre full yrkes- eller studiekompetanse. Det kan være elever som har hatt spesialundervisning eller elever med lave eller få karakterer. Det kan også være elever som har bestått Vg1 og Vg2, men som av ulike årsaker trenger en tilpasset læreplan ute i bedrift.

Det er et mål å arbeide for at flere elever skal gjennomføre videregående opplæring med et løp som forbereder dem til en rolle i arbeidslivet. Ved å ta lærekandidatordningen i bruk i større grad enn i dag, kan flere elever fullføre sin opplæring ved å oppnå grunnkompetanse innenfor et yrkesfag. Dette krever samarbeid med arbeidslivet om inngåelse av opplæringskontrakter og en fleksibel og tilpasset opplæring.

Bedre samhandling på tvers av tjenestene

Støttetjenestene ved de videregående skolene består av sosialrådgivere, helsesykepleiere, PPT-veiledere og Oppfølgingstjenesten. Skoler der det tverrfaglige samarbeidet er godt forankret i ledelsen og i skolenes tverrfaglige team, fungerer mye bedre enn der samarbeidet hviler på tjenestene selv. Tydelig rolleavklaring og mandat for den enkelte tjeneste, kultur for å ha eleven i sentrum og tett samarbeid med kontaktlærer er viktige faktorer for å lykkes med å få elever som sliter til å gjennomføre og bestå opplæringsløpet. Skolene og fylkesadministrasjonen vil videreføre tiltak som opprettholder og videreutvikler god samhandlingskultur.

Det er etablert gode samarbeidsrutiner mellom fagopplæringen (Fag), Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og Oppfølgingstjenesten (OT), når det gjelder oppfølging av læreforhold. Samarbeidsrutiner og tiltaksmuligheter er forankret på systemnivå. Det er etablert egen ressursgruppe for oppfølging av læreforhold, hvor Fag, PPT og OT er representert. Her diskuteres vanskelige saker og konkrete tiltak iverksettes. Dette arbeidet har resultert i bedre samhandling mellom fagopplæring, PPT og OT, men ikke minst i møte med opplæringskontor, lærebedrifter, lærlinger og lærekandidater.

Rogaland fylkeskommune har gjennom de siste årene utviklet og etablert et godt samarbeid på tvers av forvaltningsnivå innen skole- og opplæringsfeltet, Skoleeierforum. Det er etablert et eget arbeidsutvalg (AU) der en skolesjef fra hver

³⁴ Markussen, E., Grøgaard, J. B., & Hjetland, H. N. (2018). «Jeg vet ikke hva alternativet skulle vært»: Evaluering av lærekandidatordningen og av ordningen med tilskudd til opplæring av lærlinger, praksisbrevkandidater og lærekandidater med særskilte behov.

region representerer kommunene som skoleeier, opplæringsdirektøren i Rogaland fylkeskommune representerer fylket som skoleeier for de videregående skolene og Fylkesmannen deltar med utdanningsdirektør. KS fungerer som sekretariat. Målet er å utvikle gode overganger og sikre en helhetlig opplæring på tvers av forvaltningsnivåene. AU har ansvar for at det gjennomføres regionale rektorsamlinger på tvers nivåene. I tillegg gjennomføres det årlig et Oppvekstforum der helse- og levekårsavdelingene i kommunene blir invitert med. Samhandling på tvers av tjenester og forvaltningsnivå skal bidra til systemutvikling og gjøre hverdagen for utsatte ungdomsgrupper lettere. Flere unge vil kunne stå i og gjennomføre sitt opplæringsløp. Glidelåsen er et av eksemplene på systemtiltak som viser seg å fungere gjennom horisontal og vertikal samhandling i tjenestetilbudet.

Rogaland fylkeskommune deltar også i andre samarbeidsgrupper med eksterne aktører. Et eksempel er SAMVER, som er en samordningsgruppe som jobber for at regionen skal forebygge, avdekke og håndtere situasjoner knyttet til voldelig ekstremisme og radikaliserings. En viktig oppgave er å legge til rette for samarbeid og koordinering mellom ulike involverte aktører og sørge for kunnskaps- og erfaringsutveksling regionalt. SAMVER består av PST/politiets sikkerhetstjeneste, Sør-Vest politidistrikt, Kriminalomsorgen region sørvest, Rogaland fylkeskommune, kommunene Stavanger, Sandnes, Rennesøy, Randaberg og Sola, samt RVTS-Vest.

6. Slik blir opplæringen enda bedre

Rogaland satser på å bygge sterke faglige fellesskap og tilby relevant etter- og videreutdanning for lærere. Det nyter elevene godt av.

Koronaviruset påvirket til en viss grad skolenes aktiviteter knyttet til profesjonsutvikling og kompetansebygging. Med hjemmeundervisning mistet ikke bare elevene, men også lærere og skoleledere det faglige og sosiale fellesskapet som daglig kontakt innebærer. Gjennom skoleåret fikk likevel mange av skolens ansatte økt kompetansen gjennom ulike kurs og tiltak. Også når det gjelder profesjonsutvikling har mange skoler vært aktive de siste årene, og utviklingsarbeidet har bidratt til å forberede skolene til fagfornyelsen.

Fylkeskommunen skal nå gjennomføre egne kompetanseutviklingstiltak knyttet til fagfornyelsen og innføring av nye læreplaner gjennom *desentralisert ordning - lokal kompetanseutvikling* (Dekomp). Den nye ordningen innebærer et skifte i statens rolle og bidrag til etterutdanning. Nasjonale myndigheter har rollen som pådriver og tilrettelegger, mens skoleeier har hovedansvaret for å gjennomføre etterutdanningstiltakene.

I Rogaland fylkeskommune skjer arbeidet gjennom Dekomp-S og Dekomp-Y. Målgruppen i Dekomp-S er lærere i studieforbereende utdanningsprogram, mens ordningen Dekomp-Y omfatter programfagslærere i yrkesfaglige utdanningsprogram, faglige ledere, instruktører og prøvenemndsmedlemmer. Kompetanseutviklingen bygger på kartlegginger i skole, region og fagnettverk, og skoleledere og lærere er involvert i kartlegging og utforming av tiltak.

Kompetanseutviklingen skal være forsknings- og kunnskapsbasert og ha gjensidig kompetanseutvikling som mål. Fylkeskommunen har etablert samarbeid med universitetet i Stavanger og med OsloMet og andre aktuelle aktører. Fagnettverk og helhetlig fag- og yrkesopplæring (HFY) vil også være viktige utviklingsarenaer. Friskolene deltar i begge ordninger. Målsettingen er at alle skoler skal starte opp tiltak.

Fra høsten 2020 deltar ni av våre skoler i utviklingstiltak som involverer hele eller deler av skolen. Alle skoler med yrkesfaglige utdanningsprogram deltar i minst ett av fem kompetanseutviklingstiltak innenfor Dekomp-Y.

Kompetansebygging i tall 2019/2020

- 134 lærere deltok på videreutdanningstilbud gjennom *kompetanse for kvalitet*, de fleste i prioriterte fag som matematikk, naturfag, norsk og engelsk, samt områder som lesing, læring og vurdering, rådgivning og andrespråk-didaktikk.
- Tre skoleledere deltok i *kompetanse for kvalitet* gjennom rektorutdanningen, som den første av fem ulike moduler i en mastergrad i skoleledelse. En samlet oversikt over de andre fire modulene viser at vel 20 skoleledere studerte skoleledelse på ulike nivåer.
- 40 yrkesfaglærere fullførte videreutdanning i veiledning og i anvendelse av teknologi i yrkesfagene (15 studiepoeng). Studiene ble utformet utfra lokale behov med utgangspunkt i våre satsingsområder.
- Rundt 1200 lærere som underviser i fellesfag og programfag på studieforberedende utdanningsprogram deltok på en fagdag om fagfornyelsen høsten 2019.
- I februar 2020 deltok godt over 1200 programfagslærere på yrkesfag sammen med lærere og miljøpersonell i tilrettelagt avdelinger på fagdag med samme innhold og utforming som den som ble arrangert høsten 2019. Intensjonen bak fagdagene er at alle lærere skal ha det samme grunnlaget ved oppstarten av fagfornyelsen. Udir deltok på begge fagdagene og gav et innblikk i bakgrunn for og sammenhengen i læreplanverket, fra overordnet del til læreplan i det enkelte fag.
- 251 søkere uten godkjent utdanning har deltatt på ordningene knyttet til studier i pedagogikk (PPU, PPU-Y og Yrkesfaglærerutdanningen) siden 2015, gjennom Udirs stipendordning for kvalifisering av ansatte i lærerstillinger. Flertallet av deltakerne er ansatte på yrkesfaglige utdanningsprogram.

31 lærere fikk stipend for å fullføre lærerutdanningen

Stipendordningen gir flere yrkesfaglærere anledning til å fullføre lærerutdanningen. Den bidrar også til økt rekruttering av yrkesfaglærere blant personer som tidligere arbeidet i andre sektorer. Skoleåret 2019/2020 fikk 31 lærere stipend for å fullføre lærerutdanningen. For noen skoler kan det at mange ansatte tar videreutdanning samtidig føre til utfordringer på kort sikt. Målsettingen om godt utdannede og omstillingsdyktige lærere veier i et langsiktig perspektiv likevel opp for ulempene.

Profesjonsutvikling - faglig felleskap til elevenes beste

De siste årene har profesjonsutvikling stått sentralt i videreutviklingen av skolen i Rogaland. Satsingsområdene for 2017-2021 understreker at god profesjonskompetanse utvikles i samarbeid mellom skoleledere og lærerkollegier ved å legge til rette for og understøtte utvikling av et lærefellesskap der lærerne og skolelederne kan utvikle seg faglig, både individuelt og i et profesjonelt fellesskap. Profesjonsutvikling omfatter det samlede arbeidet med å utvikle god og verdibasert felles praksis til beste for elevene. Profesjonsutvikling ble bredt omtalt i

Kvalitetsmeldingen 2019, og i det følgende omtales bare status for skoleåret 2019/2020.

Høsten 2019 fikk alle skolene veiledning med professor Irgens fra NTNU. Som en forberedelse til dette utarbeidet skolene en egenvurdering av skolens profesjonelle læringskultur og av samarbeidet mellom ledelse og tillitsvalgte. Videre beskrev skolene de temaer og utviklingsområder de ønsket å ta opp som utgangspunkt for veiledningen.

15 av skolene våre har gjennom de to siste årene prøvd ut funksjonen med *profesjonsutviklere*. Profesjonsutviklerne skal dykke enda dypere i sitt fag eller fagområde, og bidra i det kollektive profesjonsfellesskapet på skolen. Så langt har vi 28 funksjoner fordelt på disse områdene: profesjonsfaglig digital kompetanse, yrkesfag, opplæring av minoritetsspråklige elever, spesialundervisning og veiledning. Det er viktig å bygge og utvikle nettverk mellom lærerne som innehar funksjonen som profesjonsutvikler og slik legge til rette for læring på tvers av skoler.

Om samhandlingen mellom skoler, bedrifter og fylkesrådmannen

Styringsdialogen er fylkesrådmannens verktøy for å lede skolene. Like viktig er styringsdialogen som arena for tilbakemeldinger *fra skolene* til fylkesrådmannen. Skolebesøkene er sentrale i styringsdialogen. Disse besøkene gir et godt grunnlag for videre faglig og profesjonell utvikling og en indikasjon på hvor innsatsen bør settes inn. I tillegg til skolebesøkene som gjennomføres to ganger i året, består styringsdialogen av årlige rektorsamtaler, to-tre rektorsamlinger hvert halvår og månedlige møter i strategisk ledergruppe (SLG).

Ordinære skolebesøk ble gjennomført høsten 2019, mens ordinære besøk våren 2020 ble avlyst. I stedet fikk alle skolene tilsendt en rapport med kommentarer og spørsmål knyttet til resultatene så langt i skoleåret. Skolebesøkene høsten 2020 bygger videre på disse rapportene.

Styringsdialogen innen fagopplæring

Opplæringskontor og selvstendige bedrifter som er godkjent som lærebedrifter etter opplæringsloven, har rapporteringsplikt til fylkeskommunen. I Rogaland innkalles opplæringskontor, kommuner og de største frittstående lærebedriftene til årlige dialogmøter. Kvalitet i opplæringen er hovedtema, med gjennomgang av lærling- og lærebedriftsundersøkelsene. Dialogmøtene er blitt tatt svært godt imot. I tillegg arrangeres den årlige fagopplæringskonferansen og to faste dimensjoneringsmøter der alle opplæringskontorene og de største kommunene blir invitert.

7. Oppsummering og refleksjoner

Koronapandemien satte et tydelig preg på slutten av forrige skoleår. Nedstengningen av skolene i tre måneder var et drastisk tiltak som skapte en helt ny skolehverdag. Både skoleeier, skoleledere, lærere, elever og lærlinger måtte omstille seg. I denne meldingen har vi pekt på konsekvenser og erfaringer. Vi har vist at omstillingsevne og kreativitet har preget løsningene.

Mye har gått bra, og vi gleder oss særlig over at færre elever sluttet forrige skoleår, både i starten av skoleåret og i den perioden skolene var stengt. Andelen elever som fullførte skoleåret har økt, men dette gjelder ikke for yrkesfag. Elevenes trivsel slik den kom til uttrykk i Elev- og Lærlingundersøkelsen høsten 2019 er god og mobbetallene har gått ned.

Samtidig har noen elever og lærlinger hatt vanskeligere dager. Vi ser at særlig elever med lave karakterer fra grunnskolen fikk en lavere gjennomføring på slutten av skoleåret enn de lå an til etter første termin. Det er grunn til å tro at denne elevgruppen hadde mindre utbytte av digital undervisning enn flertallet av elevene. Elever på yrkesfag hadde også lavere gjennomføring enn skoleåret før.

En undersøkelse gjennomført i Oslo og Trøndelag viste at flertallet av elevene følte seg ensomme i hjemmeskolearbeidet. De savnet fysiske møter med lærerne sine, og de hadde mindre samarbeid med medelever. Det understreker den viktige rollen skolen og læreren spiller for elevenes sosiale fellesskap og samarbeidsarena. Det kan være nyttig å reflektere over på hvilken måte fravær av det daglige møtet påvirker den psykiske helsen. Samtidig opplevde vi at noen elever fikk en bedre skolehverdag med hjemmeundervisning, og det er også erfaringer vi må lære av. Vi vet at det er bedre å arbeide forebyggende enn reparerende. Derfor skal vi fortsette å jobbe med å styrke den psykiske helsen til elever og lærlinger.

Mye av skoleåret var også preget av normalitet. I denne kvalitetsmeldingen har vi vurdert kvaliteten på aktiviteter og tiltak i lys av de satsingsområdene vi har arbeidet etter de siste årene. På noen områder har vi beskrevet dette arbeidet ved hjelp av tall og indikatorer. På andre områder har vi evaluert innsatsen ved hjelp av mer kvalitative kilder.

I kvalitetsmeldingen 2019 pekte vi ut disse utviklingsområdene:

Vi skal arbeide videre med «Vurdering for læring». Spesielt skal vi satse på å bedre dialogen mellom lærere og elever i vurderingsarbeidet. Det er viktig at elevens erfaringer og opplevelse vektlegges på lik linje med lærerens.

Mange skoler har det siste året prioritert å innarbeide gode rutiner i sitt vurderingsarbeid. Positiv utvikling til tross; det er fortsatt skoler som kan bli bedre på dette området.

Vi skal forbedre oppfølgingen av elever fra Vg2 yrkesfag som skal ut i lære. Spesielt skal vi jobbe for å redusere antall lærlinger som slutter underveis i læretida. Det innebærer å følge dem tettere når de er i lære.

Det siste året har vi arbeidet med å forbedre dialogen med lærebedriftene om lærlingenes utvikling og hvordan lærebedriftene kan følge opp lærlingene sine enda bedre. Vi fryktet at pandemien skulle føre til at flere lærlinger hevet sine kontrakter, blant annet fordi flere lærebedrifter fikk problemer med å opprettholde sysselsettingen og oppfølgingen av lærlingene. Det skjedde ikke. Tallene viser at til tross for en rekke permitteringer blant lærlinger, har antall hevede kontrakter blitt redusert i koronaperioden.

Vi skal bli flinkere til å lære av hverandre. Konkrete erfaringer, god praksis og kreative løsninger skal deles slik at flere kan dra nytte av den enkelte skolens eller regionens utviklings- og forbedringsarbeid.

Alle lærere i Rogaland er medlemmer av minst ett fagnettverk. Nettverkene ledes av mellomledere med fagansvar. Nettverkene har to faste møtedager i året. Sentralt på samlingene står erfaringsdeling og utviklingsarbeid i faget, knyttet til nasjonale og lokale målsetninger. Det siste året har fagnettverkene hatt søkelys på fagfornyelsen på felles fagdager. Den ene fagdagen hadde tema *helhet og sammenheng i det nye læreplanverket*, mens den andre fagdagen gav rom for arbeid med læreplaner i det enkelte fag. På delings- og inspirasjonssamlinger innen digital undervisning, pedagogisk bruk av IKT, ny teknologi og vurdering har lærere vist eksempler på undervisningsopplegg ved bruk av ulike teknologi. Målgruppen for samlingene er lærere, skoleledere, skolebibliotekarer, IKT-personale og andre interesserte på skolen.

Rektornettverket, som består av alle rektorene i fylkeskommunen er en viktig delingsarena. Samarbeid og deling foregår også i regionale rektornettverk (fordelt på tre regioner) og i rektortripletter hvor tre og tre rektorer samarbeider.

Vi skal forbedre oppfølgingen av elever med behov for tilpasset opplæring. Det gjelder elever både i ordinære klasser og i tilrettelagte tilbud.

Det siste året har vi iverksatt *en ny plan for tilpasset opplæring* i ordinære klasser, basert på et grundig arbeid av ressurspersoner fra flere videregående skoler. Tilbakemeldinger tyder på at planen har blitt tatt i bruk i interne prosesser på skolene for å utvikle rutiner og praksis tilpasset den enkelte skole. Et viktig element i planen er et felles kartleggingsverktøy for å få bedre innblikk i elevenes styrker og behov for oppfølging. En egen arbeidsgruppe kom med sin anbefaling i slutten av skoleåret, og anbefalingen vil bli fulgt opp inneværende skoleår.

En ny normal

Koronapandemien er langt fra over. Nå snakker mange om *en ny normal*. Skolene vil fortsatt møte utfordringer og forventninger om å legge til rette for flere måter å lære på og nye måter å forholde seg til elevene på. Likevel - de overordnede målsetningene står fast. Nullvisjonen om at ingen skal falle ut av videregående opplæring videreføres.

Sammen med fagforeningene arbeider vi nå med å utvikle en organisasjonskultur som skal hjelpe oss med å sette fagfornyelsen ut i livet.

Vi skal formulere nye satsingsområder. Forskning viser at forbedringsarbeid i skolen må skje over tid for å oppnå varige endringer. Derfor skal vi ha et langsiktig perspektiv i arbeidet med satsingsområdene og finne gode lokale løsninger for framdrift og tidsbruk. Vi tar med oss et nytt erfaringsgrunnlag i arbeidet med å beskrive målsetninger, kjennetegn på kvalitet og strategier for vårt utviklingsarbeid. De nye satsingsområdene skal vedtas av fylkestinget og vil gjelde fra høsten 2021.

Nasjonale endringer på trappene

Rammene for videregående opplæring er i kontinuerlig utvikling. Ny utdanningsstruktur ble iverksatt høsten 2020, med flere nye yrkesfag. Nye eller endrede rettigheter er foreslått i flere offentlige utredninger; NOU 2019: 25 Med rett til å mestre, NOU 2019: 23 Ny opplæringslov og NOU 2019: 12 Lærekraftig utvikling. Også dette kan påvirke skolen på måter vi ikke kjenner til enda.

I forslag til statsbudsjett varslor regjeringen at de våren 2021 vil legge fram en stortingsmelding om videregående opplæring som særlig skal peke på følgende fem hovedutfordringer:

- Mange elever begynner i videregående opplæring med for svake forutsetninger.
- Elevene får ikke det de trenger for å bli best mulig studieforberedte.
- Fagopplæringen dekker ikke behovene til elevene og arbeidslivet godt nok.
- Psykiske vansker er et økende problem for mange elever.
- Begrensninger i retten til videregående opplæring er et hinder for at flere skal fullføre.

Dette vil vi arbeide videre med

I kvalitetsmeldingen skal vi ikke komme med ferdige løsninger, men heller peke på utfordringer og reflektere over hvordan vi i fellesskap skal møte dem. På bakgrunn av resultatene i de foregående kapitlene, peker vi flere forbedringsområder.

Bedre tilrettelagt opplæring

Vi kan bli enda bedre til å møte alle elever på det nivået de er. Rundt 20 prosent av ungdommene har behov for tilrettelagt opplæring i større eller mindre grad for å kunne ta ut sitt læringspotensial og oppleve mestring. Noen har behov for større faglige utfordringer, andre for mindre. Gjennom systematisk kartlegging og oppfølging kan vi lykkes bedre.

Gode strukturer og tiltak for oppfølging av minoritetsspråklige elever må videreutvikles. Ved hjelp av ekstra statlige midler for å følge opp *særlig sårbare elever* har arbeidet fått et løft i høst. Men et engangsløft er ikke nok. Vi må bruke felles kompetanse til å utvikle varige strukturendringer og tiltak. Vi skal også følge opp vedtak fra Stortingsmelding 6 (2019/2020) *Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i*

barnehage skole og SFO, som ble behandlet i Stortinget våren 2020. Her stilles det krav om forsterket innsats på alle trinn. Skolens plikt til å følge med, melde fra og følge opp klargjøres.

Andelen elever som går fra enkelte typer tilrettelagt opplæring til lærekandidatordningen må økes. Denne ordningen forbereder elevene til en rolle i arbeidslivet der de kan oppnå kompetansebevis innenfor et avgrenset område av faget.

Gjennom hele skoleåret har vi jobbet med å styrke det forpliktende samarbeidet med eksterne aktører for å oppnå gode overganger. *Glidelåsen* er ett av tiltakene for å sikre at utsatte elever får en god overgang til videregående skole. Resultatene fra Glidelåsen er positive, og kommunene gjør en stor og viktig jobb med å identifisere og følge opp elever som trenger hjelp i overgangen. Kommunene mener at de videregående skolenes oppfølging varierer. Derfor skal vi fortsatt arbeide med å styrke Glidelåsen som driftsmodell.

Mange flere skoler har tatt i bruk programmer for å styrke elevenes psykiske helse det siste året. Vi skal fortsatt ha trykk på dette feltet. Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) opplever at noen skoler jobber godt med å forbedre systemet for elevoppfølging. De ber om veiledning fra PPT for å heve kompetansen om diagnoser og tilrettelegging, veiledning, utviklingsarbeid knyttet til psykisk helse, vurdering for læring og organisering av spesialundervisningen. Her kan andre bli bedre.

Kunnskapsdepartementet peker i forslaget til statsbudsjett for 2021 på at både staten og de som tilbyr programmer innen psykisk helse i skolen, har en viktig rolle i å støtte kommunene og fylkeskommunene. Kunnskapsdepartementet viser til forskere ved NIFU som mener at fagfornyelsen og det tverrfaglige temaet *folkehelse og livsmestring* kan bidra til at skolene får et sterkere eierskap til temaet og at dette kan føre til at skolene vil ta en mer aktiv rolle i å definere hva de trenger av kunnskap.

Nye måter å lære på

Fagfornyelsen og ny overordnet del uttrykker forventninger om endring av pedagogisk praksis gjennom å vektlegge dybdelæring, sammenheng og progresjon i fag og mellom fag og gjennom tre tverrfaglige tema. Pandemien har utfordret oss når det gjelder bruk av digitale hjelpemidler i opplæringen. Vi har mye erfaring å bygge på, og trenger nå et systematisk arbeid for å utvikle måter å lære på tilpasset vår nye skolehverdag. Et slikt utviklingsarbeid kan ta utgangspunkt i fagnettverkene.

Undersøkelsen fra Oslo og Trøndelag viser at elevene satte stor pris på den tilliten de ble vist av lærerne under nedstengningen. Et av hovedprinsippene i fagfornyelsen er at skolen skal bidra til at elevene reflekterer over sin egen læring, forstår sine egne læringsprosesser og tilegner seg kunnskap på selvstendig vis. Under nedstengningen så vi elever som brukte gode strategier i læringsarbeidet, og vi lærte mer om elever som trenger støtte tilpasset sitt nivå for å kunne ta en aktiv rolle i egen læring og utvikling. Disse erfaringene må vi ta med oss i fagfornyelsen.

Nye roller for elever og lærere

Fagfornyelsen styrker elevenes rett til å medvirke i utforming og evaluering av opplæring og eget læringsarbeid. Dette endrer også lærerrollen. Skolene må planlegge hvordan elevene skal medvirke i opplæringen og hvordan verdier og prinsipper i læreplanverket skal prege praksis.

Vi har de siste årene sett en positiv utvikling når det gjelder vurderingsarbeid, særlig når det gjelder å involvere elevene mer i eget læringsarbeid. Fra 2018/2019 til 2019/2020 er det en liten tilbakegang. Et av spørsmålene som må løftes fram er i hvilken grad begge parter er klar for dette og hva som kreves for å gjøre både lærere og elever trygge og gode i sine nye roller.

Vi må se nærmere på opplæringen innen studieforbereende utdanningsprogram. Her er det mange fylker som har bedre resultater enn Rogaland når vi sammenligner elever med de samme forutsetningene. Den økte vektleggingen på å gjøre elevene studieforbereede, vil kreve nye roller og arbeidsmåter.

Livslang læring

Regjeringen har gjennom kompetansereformen *Lære hele livet* satt søkelys på livslang læring. Flere må stå lenger i jobb, samtidig som endringer i arbeidslivet gjør at mange trenger faglig påfyll raskere enn tidligere. Flere offentlige utredninger har sett på voksenopplæring og livslang læring. Legger vi de ulike utvalgenes forslag til grunn, er det sannsynlig at retten til videregående opplæring for voksne blir utvidet og at omfanget av fylkeskommunens aktivitet vil øke. Fylkesrådmannen ønsker en utvidelse av retten velkommen for å inkludere flere i arbeidsmarkedet, og sikre næringslivets behov for kompetanse i framtiden.

Styrket kompetanseutvikling

De nye læreplanene bygger på tidligere læreplaner, men i flere fag forutsettes ny kunnskap for å håndtere og formidle ny kunnskap. Statlige myndigheter har lagt stor vekt på en systematisk kompetanseutvikling i de enkelte fag, i didaktikk og organisasjonsutvikling. Ansvaret for etterutdanning gjennom skolebasert kompetanseutvikling er overført til skoleeier gjennom Desentralisert ordning (DEKOMP). Utviklingsarbeidet skal bygge på utfordringer den enkelte skole eller fylkeskommune har, og føre til bedre læring for elevene. Rogaland fylkeskommune har utarbeidet en plan for desentralisert kompetanseutvikling.

Kompetanseutviklingsarbeidet skal skje i samarbeid med universitet, høgskoler og andre relevante kompetansemiljø.

Bedre oppfølging av lærlingene

Flere lærlinger skal fullføre læretida og bestå fagprøven. Rogaland er best i landet på å få ungdom ut i lære, og vi ønsker også å bli best på gjennomføring. Skal vi lykkes med dette, må vi styrke det systematiske arbeidet med å forberede elevene på de krav og forventninger som stilles. Det samme gjelder skoleringen og dialogen med lærebedriftene for å sikre en best mulig oppfølging av lærlingene. Vi kan bli bedre til å sikre at overgangen til lære blir god for enda flere.

Ett av grepene er bedre informasjon om hvilke muligheter bedriftene har til å få hjelp når lærlinger har det vanskelig. PPT kan bistå, men da må de kontaktes før det er for sent. Det finnes egne tilskuddsordninger for lærlinger med utfordringer. Med mer og bedre kunnskap om hvordan lærlinger kan få tettere oppfølging, blir det mulig å oppnå målet om at flere skal gjennomføre læretida og bestå fagprøven.

Seksjon for fagopplæring har tatt organisatoriske grep for å komme tettere på lærlinger og lærebedrifter. For å styrke dialogen med skolene vil seksjonen i større grad delta på skolebesøk til skoler med yrkesfag.

Fylkesrådmannen har tro på at disse grepene vil virke forebyggende og bidra til at færre lærlinger avbryter læretida.

Bedre tilbud til elever som ikke får læreplass

Et av målene i arbeidet med den nye stortingsmeldingen om videregående opplæring er at flere skal fullføre fag- og yrkesopplæringen. De siste fem årene er lærlingtilskuddet økt. I noen bransjer er det krav om at bedrifter som vinner anbud utlyst av det offentlige skal være godkjente lærebedrifter og ha lærlinger. Den generelle bevisstheten om læreplasser har økt. Samtidig peker departementet på at overgangen mellom Vg2 og lære er en *snublestein* for elever som har svake faglige forutsetninger, eller som ikke anses som kvalifisert for en læreplass. Lærlingordningen er sårbar for konjunktursvingninger. Det er svært viktig at ungdom som velger fag- og yrkesopplæring er like trygge på at de kan fullføre et opplæringsløp uten opphold, som ungdom som begynner på studieforbereidende.

Derfor foreslår departementet 150 mill. kroner til et nytt tilskudd til fylkeskommunene for at tilbudet til de som ikke får læreplass skal bli utvidet og forsterket. Ungdommene skal få opplæring over lengre tid, tilbudet skal starte opp tidligere og kvaliteten på innholdet skal styrkes. Kravene til sluttkompetanse, bestått fag- og svenneprøve, er de samme for denne gruppen som for alle andre som avlegger fag- og svenneprøven.

Organisasjonskultur

For å lykkes med skoleutvikling må skoleledere, tillitsvalgte og lærere oppleve å ha tilstrekkelig handlingsrom i arbeidet sitt. Skoleledelsen har ansvar for at skolene utvikler seg som lærende organisasjoner, der lærere som kollegium samarbeider om å gi elevene en opplæring i tråd med målene i læreplanverket. Det er et kjennetegn på profesjonsutvikling når man utvikler en felles plattform for hvordan skolene og partene lokalt kan drive frem utviklingsarbeidet. Styringsdialogen viser forskjeller på flere områder, men fellestrekket er bred deltakelse i prosessene og en vilje til å skape utvikling.

God systemforståelse innebærer at vi anerkjenner at mye av arbeidet i skole og lærebedrifter er underlagt politisk styring og faglige føringer som gjelder for alle. Som organisasjon må vi evne å realisere politiske vedtak, følge opp beslutninger og bruke de planene som er utviklet. På noen områder ser vi at gjennomføringsevnen kan bli bedre. En god vei til felles forståelse er å engasjere og involvere hele kollegiet når de viktigste utviklingsområdene og de beste tiltakene skal identifiseres. Forskning,

resultater, erfaringsbasert kunnskap og etiske vurderinger skal danne grunnlag for målrettede tiltak. Likevel må hver enkelt virksomhet finne sin måte å løse utfordringene på, tilpasset egen elev- og lærlinggruppen.

Det jobbes godt i Rogaland fylkeskommune, og vi har gjennomført forbedringer de siste årene som har bidratt til å realisere potensialet til flere elever og lærlinger. Samtidig viser kvalitetsmeldingen at vi har forbedringspunkter å jobbe videre med. Sammen med føringene som er varslet på nasjonalt nivå, er det avgjørende at vi også i tida framover tar vare på alt det gode arbeidet som er gjort.

Vedlegg

Skolevise resultater

Gjennomsnittlig karakterpoengsum fra grunnskolen

	Studieforberedende	Påbygg	Yrkesfag	Totalt
Bergeland vgs	39,7		34,5	36,0
Bryne vgs	45,0	39,1	35,8	40,6
Dalane vgs	45,4	40,5	35,7	40,0
Gand vgs		37,5	37,0	37,1
Godalen vgs		32,3	30,6	30,7
Haugaland vgs	40,5	36,4	34,4	35,2
Hetland vgs	44,4			44,4
Jåttå vgs	43,1	40,1	38,6	39,9
Karmsund vgs		36,3	37,9	37,8
Kopervik vgs	43,2	37,6		42,5
Randaberg vgs	40,4	36,9	35,2	37,7
Sandnes vgs	47,6			47,6
Sauda vgs	46,0	40,9	37,6	42,3
Skeisvang vgs	47,7			47,7
Sola vgs	39,3		35,5	38,2
St Svithun vgs	47,3			47,3
St. Olav vgs	49,8			49,8
Stavanger Offshore Tekniske skole			38,4	38,4
Stavanger katedralskole	49,7			49,7
Strand vgs	44,3		34,9	39,8
Vardafjell vgs	45,7	39,1		45,5
Vågen vgs	44,3		35,3	42,8
Åkrehamn vgs			36,7	36,7
Øksnevad vgs		38,0	37,4	37,5
Ølen vgs	46,2	39,8	37,6	41,6
Total	45,8	37,6	35,9	41,6

Fullført og bestått skoleåret 2019/2020 etter utdanningsretning og skole

	Studieforberedende	Påbygg	Yrkesfag	Totalt
Bergeland vgs	78,9		84,7	83,1
Bryne vgs	87,9	87,1	85,5	86,8
Dalane vgs	93,5	93,3	81,0	86,7
Gand vgs		78,1	89,7	87,1
Godalen vgs		78,8	70,1	70,9
Haugaland vgs	78,8	83,1	83,4	83,0
Hetland vgs	95,8			95,8
Jåttå vgs	96,1	94,9	91,5	92,9
Karmsund vgs		86,5	90,3	89,9
Kopervik vgs	89,2	81,7		88,2
Møllehagen Skolesenter	11,1	26,7	0,0	10,9
Randaberg vgs	82,8	83,7	86,8	84,7
Sandnes vgs	91,6			91,6
Sauda vgs	95,7	83,3	87,1	91,4
Skeisvang vgs	96,1			96,1
Sola vgs	80,7		75,4	79,1
St Svithun vgs	96,8			96,8
St. Olav vgs	97,3			97,3
Stavanger Offshore Tekniske skole			93,3	93,3
Stavanger katedralskole	96,2			96,2
Strand vgs	94,8		93,4	94,1
Vardafjell vgs	91,2	89,5		91,1
Vågen vgs	82,2		72,0	80,3
Åkrehamn vgs			91,8	91,8
Øksnevad vgs		71,9	82,5	81,5
Ølen vgs	97,7	90,9	93,9	95,4
Total	91,3	82,4	85,1	88,4

Fullført og bestått skoleåret 19/20 etter karakterpoeng grunnskole og skole

	55 - 60	50 - 55	45 - 50	40 - 45	35 - 40	30 - 35	25 - 30	0,1 - 25	Ukjent	Total
Bergeland vgs		100,0	100,0	91,7	91,4	75,2	71,1	50,0	75,7	83,1
Bryne vgs	100,0	96,4	92,5	93,9	89,4	83,5	64,1	37,5	48,3	86,8
Dalane vgs	100,0	98,1	97,0	95,9	91,8	84,5	52,1	42,1	58,6	86,7
Gand vgs		100,0	91,5	96,4	92,1	86,6	70,6	34,8	63,0	87,1
Godalen vgs		100,0	81,8	94,3	87,8	80,6	67,3	43,5	59,1	70,9
Haugaland vgs	100,0	100,0	100,0	94,5	88,6	81,7	71,7	64,3	62,7	83,0
Hetland vgs	87,5	98,5	100,0	97,5	88,5	64,3			90,0	95,8
Jåttå vgs	100,0	100,0	99,2	96,3	95,3	88,8	63,0	54,5	77,5	92,9
Karmsund vgs	100,0	100,0	98,1	92,2	97,1	92,5	81,6	56,3	57,9	89,9
Kopervik vgs	100,0	95,1	96,4	91,5	88,2	73,7	25,0		60,0	88,2
Randaberg vgs		100,0	95,8	94,6	84,3	86,1	68,8	55,0	48,6	84,7
Sandnes vgs	100,0	97,1	93,8	88,3	80,9	14,3	0,0		57,1	91,6
Sauda vgs	100,0	97,7	98,6	93,8	90,6	73,5	80,0	50,0	100,0	91,4
Skeisvang vgs	100,0	100,0	97,1	95,6	87,5	57,1			66,7	96,1
Sola vgs	100,0	96,7	93,8	87,4	82,4	82,5	43,8	50,0	45,2	79,1
St Svithun vgs	97,5	99,5	98,4	96,0	85,2	69,2			66,7	96,8
St. Olav vgs	97,7	98,7	97,6	91,7	89,5				98,4	97,3
Stavanger Offshore Tekniske skole		100,0	85,7	93,9	97,1	95,0	83,3		0,0	93,3
Stavanger katedralskole	98,5	98,6	96,3	86,7	100,0	100,0			84,6	96,2
Strand vgs	100,0	100,0	100,0	98,5	97,3	84,0	85,0	83,3	71,4	94,1
Vardafjell vgs	96,3	98,7	95,2	91,5	88,2	50,0			68,8	91,1
Vågen vgs	92,6	95,9	93,9	83,9	76,3	54,7	50,0	50,0	43,9	80,3
Åkrehamn vgs	100,0	100,0	100,0	95,8	97,0	93,6	84,0	41,7	55,6	91,8
Øksnevad vgs		100,0	97,8	86,8	89,9	81,5	65,2	23,5	40,0	81,5
Ølen vgs	100,0	97,2	100,0	97,3	98,2	91,7	83,3	50,0	75,0	95,4
Total	98,3	98,2	96,1	93,0	89,2	81,4	67,0	46,4	61,4	88,4

Resultater fra Elevundersøkelsen 2019/2020 etter skole

	Motiva- sjon	Mest- ring	Trivsel	Støtte fra lærerne	Felles regler	Lærings kultur	Vurdering for læring	Utdanning og yrkesveiledning
Bergeland vgs	3,6	3,8	4,0	4,1	4,2	3,9	3,6	3,7
Bryne vgs	3,6	4,0	4,3	4,0	4,2	3,9	3,4	3,9
Dalane vgs	3,4	3,9	4,0	3,9	4,0	3,8	3,3	3,5
Gand vgs	3,7	3,9	4,2	4,1	4,2	3,9	3,5	3,9
Godalen vgs	3,7	3,9	4,1	4,2	4,2	4,0	3,7	4,0
Haugaland vgs	3,7	3,9	4,2	4,2	4,2	3,9	3,7	3,9
Hetland vgs	3,6	4,0	4,4	4,0	4,3	4,1	3,2	3,5
Hollenderhaugen Skolesenter	4,0	4,3	4,5	4,8	4,7	4,8	4,3	
Jåttå vgs	3,6	3,9	4,3	4,0	4,2	3,8	3,5	3,9
Karmsund vgs	3,9	4,0	4,3	4,2	4,3	4,1	3,7	4,1
Kopervik vgs	3,4	3,9	4,2	4,0	4,2	4,0	3,3	3,4
Møllehagen Skolesenter	3,4	3,8	4,0	4,3	4,4	4,3	3,3	3,5
Randaberg vgs	3,6	3,9	4,2	4,1	4,2	3,9	3,5	3,6
Sandnes vgs	3,5	4,0	4,3	4,1	4,2	4,0	3,3	3,7
Sauda vgs	3,6	4,0	4,3	4,3	4,3	4,0	3,5	3,9
Skeisvang vgs	3,7	4,0	4,4	4,2	4,3	4,2	3,3	3,6
Sola vgs	3,6	3,9	4,1	4,1	4,1	3,7	3,4	3,7
St Svithun vgs	3,5	4,0	4,4	4,1	4,2	4,0	3,2	3,4
St. Olav vgs	3,7	4,0	4,4	4,2	4,3	4,2	3,4	3,7
SOTS	4,1	4,1	4,6	4,3	4,5	4,2	3,8	4,3
Stavanger katedralskole	3,7	4,1	4,3	4,2	4,3	4,1	3,4	3,5
Strand vgs	3,9	4,0	4,4	4,3	4,4	4,0	3,6	4,0
Vardafjell vgs	3,5	4,0	4,1	4,1	4,1	4,0	3,4	3,5
Vågen vgs	3,5	3,9	4,2	4,0	4,2	3,8	3,3	3,5
Åkrehamn vgs	3,9	4,1	4,4	4,4	4,4	4,1	3,9	4,3
Øksnevad vgs	3,7	3,9	4,3	4,0	4,3	3,7	3,5	4,0
Ølen vgs	3,6	4,0	4,2	4,2	4,3	4,0	3,5	3,9
Rogaland	3,6	4,0	4,3	4,1	4,2	4,0	3,4	3,7

Figuren viser resultater for alle skoler i skoleåret 2019-20.

	Støtte hjemme- ra	Faglig utfordring	Elevdem. og medvirkning	Inn- sats	Relevant opplæring	Variert opplæring	Praktisk opplæring
Bergeland vgs	3,7	4,3	3,6	3,7	3,9	3,9	3,8
Bryne vgs	4,0	4,4	3,5	3,7	3,5	3,7	3,3
Dalane vgs	3,8	4,3	3,3	3,7	3,5	3,6	3,3
Gand vgs	3,8	4,3	3,5	3,8	3,8	3,9	3,5
Godalen vgs	3,7	4,1	3,6	3,8	3,9	4,1	3,7
Haugaland vgs	3,8	4,2	3,6	3,7	3,7	3,9	3,5
Hetland vgs	4,1	4,5	3,2	3,9	3,2	3,6	3,2
Hollenderhaugen Skolesenter	3,8	4,4	4,2	4,2	3,8	4,3	3,6
Jåttå vgs	3,9	4,4	3,6	3,7	3,7	3,8	3,5
Karmsund vgs	3,9	4,4	3,7	3,9	4,1	4,0	3,8
Kopervik vgs	4,0	4,5	3,3	3,7	3,2	3,6	3,0
Møllehagen Skolesenter	3,3	4,4	3,4	3,8	3,2	3,8	2,7
Randaberg vgs	3,9	4,3	3,4	3,8	3,5	3,7	3,4
Sandnes vgs	4,0	4,6	3,5	3,8	3,2	3,6	3,2
Sauda vgs	4,0	4,3	3,6	3,9	3,7	3,9	3,4
Skeisvang vgs	4,0	4,6	3,5	4,0	3,3	3,6	3,0
Sola vgs	3,9	4,2	3,4	3,7	3,5	3,7	3,4
St Svithun vgs	4,2	4,6	3,4	3,8	3,2	3,6	3,0
St. Olav vgs	4,0	4,6	3,6	4,0	3,4	3,7	3,3
SOTS	4,1	4,6	3,6	4,3	4,2	4,1	3,4
Stvgr kat.skole	4,1	4,6	3,7	4,0	3,5	3,7	3,3
Strand vgs	4,1	4,4	3,9	4,0	3,7	4,0	3,6
Vardafjell vgs	3,8	4,4	3,5	3,7	3,1	3,6	3,0
Vågen vgs	3,8	4,4	3,5	3,6	3,3	3,6	3,4
Åkrehamn vgs	3,9	4,3	3,9	3,9	4,1	4,2	3,9
Øksnevad vgs	4,0	4,4	3,7	3,7	3,7	3,8	3,5
Ølen vgs	4,0	4,4	3,7	3,8	3,6	3,8	3,4
Rogaland	3,9	4,4	3,5	3,8	3,5	3,8	3,4

Resultater fra Lærlingundersøkelsen 19/20 etter utdanningsprogram

	Yrkesfaglig fordypning (YFF)	Opplærin g i skole som forberedel se til opplæring i arbeidsliv et	Motivasj on	Trivs el	Helse, miljø og sikkerh et (HMS)	Lærepl an	Medvirknin g, veiledning og egenvurderi ng	Halvårsvurder ing	Fagprø ve
Bygg- og anleggstekn ikk	3,8	3,6	4,0	4,3	3,9	3,7	3,7	4,0	3,7
Design og håndverk	3,8	3,6	3,8	4,0	3,5	3,7	3,9	3,9	3,9
Elektrofag	4,1	3,7	4,2	4,5	4,3	3,9	4,1	4,3	3,9
Helse- og oppvekstfag	4,0	3,8	4,0	4,2	3,5	4,0	3,9	4,1	3,6
Naturbruk	4,2	3,8	4,0	4,2	3,9	3,8	3,6	3,8	3,8
Restaurant - og matfag	3,6	3,3	3,6	3,9	3,7	3,4	3,6	3,7	3,2
Service og samferdsel	3,9	3,7	4,0	4,2	4,0	3,9	3,9	4,1	3,5
Teknikk og industriell produksjon	4,0	3,7	4,1	4,3	4,2	4,0	3,9	4,1	3,8

Mobbet på arbeidsplass en

Bygg- og anleggstekn ikk	2,9
Design og håndverk	6,3
Elektrofag	2,5
Helse- og oppvekstfag	4,3
Naturbruk	6,7
Restaurant - og matfag	6,3
Service og samferdsel	3,8
Teknikk og industriell produksjon	4,0

Utvalget består av alle lærlinger som har vært i lære mer enn 11 mnd. per 1. oktober i valgte skoleår. Skalaen går fra 1-5. Høy verdi tilsvarer positivt resultat. Høyest mulig skår er 5. Skalaen for mobbing går fra 0-100. Høy verdi tilsvarer negativt resultat. Skåren vises som gjennomsnitt. Utdanningsdirektoratet er dataansvarlig for Lærlingundersøkelsen. Lærlingundersøkelsen gjennomføres i perioden 15. oktober – 20. desember. Data importeres fra Conexus.

Kommunevise resultater

Andel elever med manglende grunnskolepoeng etter kommuner i Rogaland og avgangsår grunnskolen. 2009-2019. Kilde: SSB

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rogaland	2,3	4,2	4,1	3,9	4,7	4,2	5,1	5,2	6,0	5,3	5,5
Eigersund	5,7	5,9	6,0	3,5	3,8	5,1	4,9	7,7	6,2	1,1	8,6
Sandnes	2,1	6,3	4,9	5,1	5,7	4,3	7,0	4,5	5,8	6,7	4,5
Stavanger	1,0	4,3	3,7	4,4	5,7	4,3	6,8	8,4	7,9	7,4	7,0
Haugesund	3,2	4,4	3,4	3,0	4,6	2,8	4,2	2,9	5,4	4,9	5,5
Sokndal	-	-	-	2,2	12,0	-	2,7	-	8,7	11,4	5,0
Lund	4,2	4,4	2,0	4,4	-	5,8	3,6	27,6	-	5,4	-
Bjerkreim	-	2,4	2,9	-	2,3	2,3	9,1	-	-	11,1	2,0
Hå	2,4	2,4	3,3	3,6	3,3	2,9	4,1	3,5	13,1	5,1	6,7
Klepp	4,2	4,4	8,3	4,6	5,9	3,3	2,3	5,8	5,9	2,4	2,9
Time	5,8	5,7	3,9	3,5	5,4	2,5	3,1	4,7	1,6	5,9	7,0
Gjesdal	1,2	2,4	4,4	1,1	4,9	5,3	3,5	3,4	5,6	7,0	5,3
Sola	3,4	4,4	3,2	3,6	2,2	5,3	3,9	4,8	4,4	4,1	4,5
Randaberg	2,0	2,4	1,8	5,1	2,5	4,0	4,6	2,0	5,3	3,3	1,5
Forsand	-	-	-	:	:	-	:	:	:	-	:
Strand	4,8	6,4	8,0	5,8	4,4	5,3	5,5	2,1	7,6	5,6	5,2
Hjelmeland	-	:	2,4	-	9,1	11,9	4,8	2,2	-	-	2,3
Suldal	3,9	-	6,1	5,8	-	3,5	2,4	5,5	2,1	5,0	5,9
Sauda	4,7	4,5	3,1	3,0	8,0	6,8	2,7	2,9	6,3	5,8	5,8
Finnøy	-	-	2,2	2,2	-	-	5,3	2,4	6,1	-	5,3
Rennesøy	1,5	1,5	-	1,5	6,7	1,4	-	-	1,2	2,9	1,4
Kvitsøy	-	-	-	-	:	-	:	-	-	:	:
Bokn	:	:	:	-	:	-	-	:	:	:	-
Tysvær	-	1,9	3,9	2,1	3,9	6,6	4,1	1,4	2,4	1,3	2,7
Karmøy	2,5	2,5	2,9	4,1	3,1	5,0	3,6	3,1	4,8	3,3	7,2
Utsira	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vindafjord	-	2,7	5,4	0,8	1,6	2,5	3,2	2,3	1,5	0,9	0,9

Gjennomføring av videregående opplæring i løpet av fem/seks år kommunevis

Elever som startet i Vg1 høsten 2013, etter bostedskommune, utdanningsprogram (STF= studieforberevende utdanningsprogram) og fullføringsgrad. I prosent. Kilde: SSB

		Antall	Fullført og bestått	Fullført grunnkompetanse	Fort satt i vgo	Gjennomført Vg3/ fagprøve ikke bestått	Sluttet underveis
I alt	I alt	6085	81,1	3,0	3,8	4,2	7,9
	STF	3133	88,7	2,6	2,5	3,9	2,4
	YF	2952	73,1	3,4	5,2	4,5	13,8
1101 Eigersund	I alt	232	83,2	2,6	3,9	3,0	7,3
	STF	97	95,9	-	1,0	1,0	2,1
	YF	135	74,1	4,4	5,9	4,4	11,1
1102 Sandnes	I alt	938	79,1	3,2	3,2	5,0	9,5
	STF	450	87,6	2,2	1,8	4,7	3,8
	YF	488	71,3	4,1	4,5	5,3	14,8
1103 Stavanger	I alt	1508	82,1	2,3	3,9	4,8	7,0
	STF	945	88,6	2,2	2,6	4,2	2,3
	YF	563	71,2	2,3	6,0	5,7	14,7
1106 Haugesund	I alt	458	80,6	3,9	3,3	4,1	8,1
	STF	245	87,8	3,7	2,4	4,5	1,6
	YF	213	72,3	4,2	4,2	3,8	15,5
1111 Sokndal	I alt	47	72,3	6,4	4,3	2,1	14,9
	STF	18	88,9	-	-	-	11,1
	YF	29	62,1	10,3	6,9	3,4	17,2
1112 Lund	I alt	45	82,2	-	4,4	6,7	6,7
	STF	16	81,3	-	6,3	12,5	
	YF	29	82,8	-	3,4	3,4	10,3
1114 Bjerkreim	I alt	43	83,7	-	11,6	-	4,7
	STF	14	85,7	-	7,1	-	7,1
	YF	29	82,8	-	13,8	-	3,4
1119 Hå	I alt	272	80,9	1,5	4,0	2,2	11,4
	STF	101	91,1	3,0	3,0	3,0	
	YF	171	74,9	0,6	4,7	1,8	18,1
1120 Klepp	I alt	284	80,3	3,9	2,1	4,6	9,2
	STF	143	89,5	4,2	0,7	2,8	2,8
	YF	141	70,9	3,5	3,5	6,4	15,6
1121 Time	I alt	237	81,4	4,2	2,5	3,8	8,0
	STF	112	83,9	5,4	2,7	4,5	3,6
	YF	125	79,2	3,2	2,4	3,2	12,0

1122 Gjesdal	I alt	188	72,9	5,9	4,3	4,8	12,2
	STF	87	81,6	9,2	2,3	3,4	3,4
	YF	101	65,3	3,0	5,9	5,9	19,8
1124 Sola	I alt	325	82,8	1,8	5,2	4,9	5,2
	STF	192	89,1	1,6	3,6	4,7	1,0
	YF	133	73,7	2,3	7,5	5,3	11,3
1127 Randaberg	I alt	167	84,4	1,8	3,0	4,2	6,6
	STF	92	91,3	1,1	3,3	3,3	1,1
	YF	75	76,0	2,7	2,7	5,3	13,3
1130 Strand	I alt	182	78,6	3,3	6,6	4,9	6,6
	STF	103	88,3	1,9	2,9	4,9	1,9
	YF	79	65,8	5,1	11,4	5,1	12,7
1133 Hjelmeland	I alt	45	88,9	6,7	-	-	4,4
	STF	14	92,9	7,1	-	-	-
	YF	31	87,1	6,5	-	-	6,5
1134 Suldal	I alt	48	87,5	-	2,1	2,1	8,3
	STF	29	100,0	-	-	-	-
	YF	19	68,4	-	5,3	5,3	21,1
1135 Sauda	I alt	73	83,6	2,7	5,5	2,7	5,5
	STF	44	84,1		9,1	2,3	4,5
	YF	29	82,8	6,9		3,4	6,9
1141 Finnøy	I alt	34	94,1	2,9	-	-	2,9
	STF	16	100,0	-	-	-	
	YF	18	88,9	5,6	-	-	5,6
1142 Rennesøy	I alt	59	79,7	3,4	3,4	3,4	10,2
	STF	24	87,5	-	4,2	4,2	4,2
	YF	35	74,3	5,7	2,9	2,9	14,3
1146 Tysvær	I alt	157	85,4	3,2	3,2	2,5	5,7
	STF	65	93,8	3,1	1,5	1,5	
	YF	92	79,3	3,3	4,3	3,3	9,8
1149 Karmøy	I alt	589	79,6	4,1	5,1	3,2	8,0
	STF	266	88,7	3,0	2,6	3,0	2,6
	YF	323	72,1	5,0	7,1	3,4	12,4
1160 Vindafjord	I alt	121	88,4	0,8	0,8	5,0	5,0
	STF	49	91,8	-	-	6,1	2,0
	YF	72	86,1	1,4	1,4	4,2	6,9
1199 Utsira, Bokn, Kvitsøy, Forsand	I alt	33	75,8	3,0	-	6,1	15,2
	STF	11	81,8	9,1	-	-	9,1
	YF	22	72,7			9,1	18,2

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum

4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1

4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no